

JAKELU KAIKKIIN TALOUKSIIN IISSÄ

Pohjois-lin Sanomat

Pohjois-lin
kyläyhdistys

32 v.

P-li

Toukokuu 2019

www.pohjoisiinkylayhdistys.fi | www.facebook.com/Pohjoisli

MELONTA- JA SUPPAILUTAPAHTUMA

LAUANTAINA 8.6.2019 KELLO 12-15
POHJOIS-IISSÄ HIASTINHAARALLA

TERVETULOA KOKO PERHEEN MELONTA- JA SUPPAILUTAPAHTUMAAN!
TAPAHTUMA JÄRJESTETÄÄN HIASTINHAARAN
LUONTOPOLUN JA LINTUTORNIALUEEN P-PAIKALLA

PAIKALLA BACKWOOD ACTION OPASTAMASSA MELONNAN JA SUPPAILUN ALKEITA
SEKÄ EIKKA-HYVINVOINTIBUSSI, JOSSA VOIT TEHDÄ MM.
KEHONKOOSTUMUSMITTAUKSIA. KAIKKI TOIMINNOT OVAT MAKSUTTOMIA! SAMALLA
ON MYÖS MAHDOLLISUUS TUTUSTUA KOKO PERHEEN LÄHILUONTOKOHTEESEEN.

TAPAHTUMAN AJAN KYLÄYHDISTYS PITÄÄ KYLÄKAHVILAA. TAPAHTUMA
JÄRJESTETÄÄN YHTEISTYÖSSÄ POPLIN KYLÄKISÄLLI-HANKKEEN JA POHJOIS-IIN
KYLÄYHDISTYKSEN KANSSA JA SE ON SAMALLA MYÖS YKSI AVOIMET KYLÄT 2019 -
TAPAHTUMIA KOKO SUOMESSA.

AJO-OHJE: 4-TIELTÄ KÄÄNNYTÄÄN KANTOLANTIELLE, JATKETAAN MATKAA 1.5 KM,
JONKA JÄLKEEN KÄÄNNYTÄÄN VASEMMALLE HIASTINKUJALLE. TAPAHTUMA ON
KUJAN PÄÄSSÄ. TULETHAN KÄVELLEN TAI PYÖRÄILLEN, KOSKA AUTOILLE ON VAIN
RAJOITETUSTI PYSÄKÖINTITILAA!

TAPAHTUMAAN OSALLISTUTAAN OMALLA VASTUULLA JA
LAPSET VANHEMPIEN VASTUULLA.

P-li

Pohjois-lin kyläyhdistys ry

onPopLiikkua

maaseuturahasto

LEADER

Oulun Seutu

TERVETULOA!

8.6.2019

Hiastinhaaran luontopolkualue
ennen ja nyt . Lue sivut 14-15

Hiastinhaaran historiaa ja nykypäivää s. 14-15

Meillä on nyt hieno yhteinen reitikohtalo,
nautitaan ja koetaan se yhdessä!

Duheenjohtajan tervehdys

Kyläläisten voima piilee erilaisuudessa

Kylätoiminta eroo muusta yhdistystoiminnasta suuri siinä, että se pyrkii viemään eteenpäin koko kylän asioita. Yleensä yhdistykset toteuttavat säännöissä määrättyjä omia päämääriä ja tavoitteita.

Kylätoimintaan on myös helppo liittyä, toiminta koetaan aidoksi ilman poliittisia tai uskonnollisia sitoumuksia. Myös kylätoiminnan tulokset ovat konkreettisia ja ne yleensä näkyvät heti. Kyläläisten voima piilee erilaisuudessa, joka rikastuttaa ja laajentaa kylän tietämystä ja taitamusta.

Kylätoiminnassa mukanaoleminen avaa monenlaisia mahdollisuuksia vaikuttamiseen. Osallistumalla kokouksiin ja erilaisiin työryhmiin pääsee

mukaan toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Yhteiset tapahtumat ja niiden suunnittelu ja järjestäminen avaavat ovia uusien ihmisten tapaanmiseen ja verkostoitumaan. Ja vain osallistumalla voimme vaikuttaa siihen, mitä ja miten asioita tehdään täällä meidän kylässä. Toimitaan juuri niin kuin me itse haluamme omien voimavarojemme ja aikataulumme puitteissa tai vain osallistumalla järjestettyihin tilaisuuksiin.

Ensin tarvitaan luovuutta ja mukava ilmapiiri, sitten halu ja into toteuttaa ja sitten vaan ruvetaan tekemään, ei puhuta vaan tehdään!

Kun Pohjois-li valittiin vuonna 2009 Valtakunnalliseksi Vuoden Kyläksi, sa-

noin silloisena sihteerinä, että tästä se työ vasta alkaa ja voin sanoa, että sitä on riittänyt ja riittää edelleen.

Määrätietoisesti olemme 32 vuoden ajan kehittäneet kylämme vetovoimaisuutta ja asumisviihtyvyyttä ja hankineet rahoitusta, sillä mitä enemmän toimimme sitä enemmän tarvitsemme rahaa toimintaamme.

Toivotan teille kaikille lukijoille aurinkoista kesää Harri Hyypän Ajatus-ten käsikirjan sanoin: "Vaikkeinta on toteuttaa omat ajatuksensa, mutta silti sitä kannattaa yrittää."

Pohjois-lin kyläyhdistys ry
Anita Sievänen
puheenjohtaja

POHJOIS-IIN KYLÄYHDISTYKSEN HALLITUS 2019

Anita Sievänen, puheenjohtaja

0400 461 880

anita.sievanen@gmail.com

Jukka Sassi, varapuheenjohtaja

050 309 0005

jucas80@gmail.com

Leena Tiiri,

sihteeri-rahastonhoitaja

040 5442 127

leena.tiiri@luukku.com

Auvo Anisimaa, jäsen

044 703 2545

auvo.anisimaa@ouka.fi

Anu Käyrä, jäsen

040 5148 366

anu.kayra@gmail.com

Mika Mähönen, jäsen

040 751 5308

mika_mahonen@hotmail.com

Aune Olkonen, jäsen

050 362 8451

aune.olkonen@gmail.com

Markku Veijola, jäsen

0400 182 340

markku.veijola@pp.inet.fi

Yhdistyksemme yksi tärkeimmistä tulonlähteistä vuositasaalla ovat jäsenmaksut, joilla maksamme yhdistyksen monet kiinteät kulut kuten tiedottamisen, onnitelut, nettisivut, kesäkuukaudet risteyksiin, stipendit, salivuokrat, palkkiot, toimistotarvikkeet, talkoot, erilaisten kehittämissuunnitelmien omahoitosuudet jne. Jäseneksi liitytään maksamalla jäsenmaksu. Yhdistyksen syyskokous päättää jäsenmaksun ja kannatusjäsenmaksujen suuruudet.

VUONNA 2019 JÄSENMAKSUMME ON 12.00 €/TALOUS.

Kannatusmaksu 25,00 €/hlö ja 100,00 €/yritys.

Oulun Osuuspankki lin konttori FI26 5350 0240 0104 67

Kiitos tuestanne!

Kuvassa kyläyhdistyksen talkoolaiset vasemmalta: Auvo ja Tarja Anisimaa, Anu Käyrä, Aune Olkonen, Leena Tiiri, Anita Sievänen, Jukka Sassi, Markku Veijola ja Mika Mähönen. (Kuva Kalle Hellström)

Lehden sisältö:

Melonta- ja supailutapahtuma 8.6. etusivus. 1

Pohjois-lin kyläyhdistyksen puheenjohtajan tervehdys, Anita Sievänens. 2

Kylämme Pohjois-lis. 3

HIINKU-kylä Pohjois-lis. 3

Hyötykasvipuutarha ja toiminnalliset pihamaalaukset elävöittämään koulun piha-alueita.....s. 4

"Liiku maanantaina Pohjois-lissä" liikuttaa koko kylää.....s. 5

Luokkaretkirahat diskoillens. 5

Urheilumenestystä Pohjois-lihin.....s. 6

Tornien taistos. 6

Ijoen tulvaa 1930-luvullas. 7

Metalliriomujen ja akkujen keräys lin alueella.....s. 7

Suomen pohjoisin oriasema.....s. 8

Sankari-diplomaatilla kytkös Pohjois-lihin.....s. 8

KT Automaalaus palvelut jo yli 15 vuotta.....s. 9

Insira Oy: pohjois-iiläistä ammattitaitoa koko Suomeens. 9

Pohjois-lin kylä maatilat.....s. 10

Korpiniityn lammasta siirtyy luomutuotantoons. 11

Yhdessä tekeminen ja luottamus, Esa Aunola Pohjois-Pohjanmaan kylät ry toiminnanjohtaja.....s. 11

lin kunnan pitkospuut Lähipuuta * Pohjois-lissä.....s. 12

Hirsitalo uusiksi perinteitä kunnioittaen.....s. 12

Joona Tervonen SM-kultaa Kärppien C-junioreissas. 13

Pohjois-lin vanhin asukas Aino Ojala 100 vuotta.....s. 13

Hiastinhaaran historiaa ja nykypäivää.....s. 14-15

Hiastinhaaran luontopolkualue ennen ja nyts. 14-15

Valtionhihtäjä Paakkarin Kalles. 16

Pohjois-lin Sanomat

P-li

Toukokuu 2019.

Kustantaja
Pohjois-lin kyläyhdistys ry

Vastaava toimittaja
Anita Sievänen

Toimittajat
Heimo Turunen, Matti-Tapio Rissanen

Sivunvalmistus
lin Lehti Oy / Eila Lahtinen

Painopaikka
Suomalainen Lehtipaino Oy, Kajaani

www.pohjoisiinkylayhdistys.fi
www.facebook.com/Pohjoisli

POHJOIS-IIN KYLÄ SIJAITSEE lin kunnassa Iijoen pohjoispuolella osaksi Iijokea seurailevana ja osaksi ns. vanhan E4-tien varrella. Kylä alkaa idästä Raasakan voimalaitokselta ja jatkuu pohjoiseen Kemiläisen tilan tienoille, etelässä kylän rajana virtaa Iijoki ja läntisenä rajana on aukea meri lukuisine pienine saarineen, joista osa kuuluu Natura 2000 suojeluohjelmaan.

Pohjoisessa maiseman valttina ovat metsät, suot ja peltoaukeamat molemmiin puolin nelostietä. Pohjoispuolella on myös nelostien toiseksi pisin suora noin 7 kilometriä.

POHJOIS-IIN KYLÄ ON HAJALLAAN, eri kylien muodostuma ja selkeää kyläkeskustaa ei varsinaisesti ole ollut, mutta Pohjois-lin koulusta on tullut vähitellen kylämme keskus kylätupineen.

Koululla opiskelee lukuvuonna 2018-2019 104 oppialasta ja kaudella 2019-2020 100 sekä koulun johtaja ja viisi opettajaa. Koulu sijaitsee Iijoen pohjoispuolella noin kolme kilometriä lin kuntakeskuksesta Virkkulantien varrella. Monen vuoden odottelun jälkeen valmistui syksyllä 2018 koululle myös uusi Akolan liikuntasalirakennus, jossa on myös koulun opetustiloja. Vuonna 2017 30-vuotisjuhlassamme julkistimme alkuperäisen pohjoisiläisen Pertti Huovisen kirjoittaman kylähistorian "Meidän Pohjois-Ii".

KYLÄMME JAKAANTUU VIITEEN ERILLISEEN KYLÄYHTEISÖÖN, joita ovat HIIVALA, KONI - Veijola, Vasikkasaari, Piukkula, Koni, Pukkinokka, Finninkari, KANTOLA - Koppeli, Päckilänkangas, Paasonranta, Öljymäki, Penttilänkörpi, Mäki, Pikkumäki, Kemiläinen, Leisto, Ristimäki, Kantola, Kuninkaanniemi, Tyykiluoto, Perso ja VIRKKULA - Paakkari, Junnila, Akola, Tiirö, Käyrä sekä 4-TIE - Myllyharju, Korpiniitty, Tontinharju.

POHJOIS-IIN "ETELÄISIMMÄT" OSAT - Koni ja Hiivala - sijaitsevat suhteellisen lähellä lin kunnan kuntakeskusta noin 2 kilometrin päässä, kun taas kylän pohjoisimmista osista voi olla matkaa kuntakeskukseen 5-13 kilometriä.

Kylässämme rakennukset sijaitsevat pääsääntöisesti kylänraitin varrella, poikkeuksena Päckilänkangas, jonka Kantolantieltä haarautuu pieniä kujia eri suuntiin mm. Lemmenkuja ja Paasorannantie. Päckilänkangas (MK=maisemakokonaisuus, R=rakennushistorialliset arvot) on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, jossa on 60 kohdetta, jotka on rakennettu ennen vuotta 1955 eli merkittäviä jo ikänsä vuoksi.

Myös Paakkari-Junnila alueelta, Hietala-Virkkula, Karhunsaaari-Vasikkasaari, Koni-Piukkula ja Konin alueilta löytyy useita kymmeniä ennen vuotta 1955 rakennettuja kohteita.

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä RKY löytyy Pohjois-litstä myös kaksi: Akolan tila ja Pohjanmaan rantatien hyvin säilyneet osuudet Hiivalantie-Kantolantie.

MAALAISMAISEMAAN KUULUU monenlaisia piirteitä kuten niittyjä, latoja ja avo-ojia.

Päckilänkankaalla Kantolantien varrella metsämaisema ja peltoaukeamat vuorottelevat tasaiseen tahtiin. Konintieellä asutus on pääsääntöisesti tien molemmiin puolin. Iijoki ja sen rannalla olevat vanhat rakennukset luovat omaleimaisen vanhan kauneuden maisemaan.

Virkkulantien historiallisena nähtävyytenä voidaan pitää Akolan kartanoa ja nykypäivään kuuluvana PVO:n Raasakan voimalaitosta ja PVO Voimalohen kalankasvattamoa.

KARHUNSAAREN JA PÄKKILÄNKANKAAN LÄPI VIRTAA HIASTINHAARA eli Iijoen tulvahaara. Vuonna 2003 se oli kuin "turha puro", pahasti liettynyt uoma, jonka vedenvirtaus oli täysin pysähtynyt ja rantapenkereet pajuttuneet.

Takana ovat ne ajat, jolloin myllynkivet ja sahat pyörivät Hiastinhaaran virran voimalla. Samana vuonna 2003 kyläyhdistys aloitti Hiastinhaaran kunnostushankkeen ja hanke jatkuu edelleen ja mm. yhteistyössä PVO-Vesivoima Oy:n kanssa niitetään ja siistitään syksyllä 2019 Hiastinhaaran 4-tien molemminpuolinen näkemäalue.

IIN KUNNAN ASUKASMÄÄRÄ on noin 10 000 asukasta, josta pohjoisiläisten osuus on yli 900 ja kesäisin kylän väkimäärä lisääntyy noin parillasadalla loma-asukkaalla.

Kylämme rakennetaan uusia omakotitaloja, vapaista tonteista on kysyntää ja vanhoja rakennuksia kunnostetaan koko ajan. Suurin osa pohjoisiläisistä saa elantonsa muusta kuin maataloudesta. Oulun ja Haukiputaan keskuksissa työssäkäynti on yleistä. Yritystoiminta Pohjois-Iissä on hyvin monipuolista - maanviljelyä, hevostaloutta ja useita muita eri alojen yksityisyrittäjiä samoin kuin valtakunnallisesti tunnettuja yhtiöitä kuten PVO-Vesivoima Oy ja Voimalohi Oy. Perinteisesti myös meren ja joen läheisyys on tuonut lisäelinkeinon kalastuksesta niin koko lin alueella kuin Pohjois-Iissäkin. Iijoki on erityisen tunnettu mm. nahkiaisista ja lohesta.

Anita Sievänen

*Energia-Eikka
opastaa
Pohjois-Iin
Sanomissa
kyläläisiä
HINKU-tekoihin.*

KUN TEIMME KYLÄSUUNNITELMAMME vuosille 2014-2019, hyväksyimme yhdessä päätavoitteiksi viisivuotiskaudelle ympäristöstä huolehtimisen ja erilaisen vähähiilisten toimenpiteiden edistämisen kyläisten omassa arjessa. Samalla myös julistimme itsemme HINKU-kyläksi. Nämä vähähiiliset askeleet jatkuvat myös tulevaisuudessa ja kirjataan tulevaan kyläsuunnitelmaamme vuosille 2020-2025. Vuonna 2017 tehty Kohti vähähiilistä Pohjois-Iitä - vähähiilisyysuunnitelma toimii myös hyvänä pohjana seuraavalla kylätoimintamme viisivuotiskaudella.

VÄHÄHIILISYYS, KONKREETTISET YMPÄRISTÖTEOT, HYVINVOINNISTA HUOLEHTIMINEN niihin panostamme ja koemme ne myös kyläyhteisömme vahvuudeksi ja vetovoimatekijäksi. Hiiliviisauden ei tarvitse olla isoja ja kalliita ratkaisuja vaan niitä pieniä ja käytännönläheisiä arkioivalluksia, joita jokainen voi toteuttaa itse tai yhdessä. Tiedotamme, kannustamme, innostamme ja aktivoimme pohjoisiläisiä, meillä in HINKUa.

TOTEUTAMME TÄNÄ KEVÄÄNÄ muun muassa romunkeräystä, siistimme ranta-alueita-puut laavulle polttopuiksi, maalaamme toiminnalliset pihamaalaukset koulun pihalle ja perustamme koululle oppilaiden kanssa hyötykasvipuutarhan ja pidämme syksyllä sadonkorjuujuhlan.

Syksyllä jatkamme edelleen Liiku maanantaina Pohjois-Iissä -hanketta lähikoulullamme pohjoisiläisten ohjaajien vetämänä. Myös Energia Eikka jatkaa neuvontaa Pohjois-Iin Sanomissa ja tässä Teille kaikille uusi ilmastoviisaus: NURMIKOPOTTUA viljelemään kotipihalla <https://msl.fi/ilmastoviisaus/ilmastoteot/maisema-ja-piha/nurmikoppottu/>

Anita Sievänen

Hyötykasvipuutarha ja toiminnalliset pihamaalaukset elävöittämään koulun piha-alueita

Pohjois-lin koulun ja kyläyhdistyksen yhteistyönä koulun piha-alueelle on muotoutumassa hyötykasvipuutarha. Siemenistä kuudennen luokan oppilaat ovat kasvattaneet tomaattia, ruohosipulia, purjoa, kehäkukkaa ja samettikukkaa. Seuraavaksi tehdään taimien kouluminen eli ne siirretään isompiin ruukkuihin. Oikean ajankohdan koulumisen huomaa sitä, että ensimmäisten lehtien (sirkkalehtien) välistä alkavat pilkistää ensimmäiset kasvulehdet.

-Kyläyhdistys on ostanut koulun pihalle lipajalta 4 kappaletta istutuslaatikoita, joihin istutetaan koulutut taimet, sekä lisää vihanneksia ja yrttejä. Hyötykasvimaalle istutetaan myös marjapensaita.

Kesän aikana istutuksista huolehtii hyötykasvipuutarhuri, jolle kyläyhdistys maksaa hoitokorvauksen. Syksyllä sitten pidetään sadonkorjuujuhlat, Laura Pietilä ja Anita Sievänen Pohjois-lin kyläyhdistyksessä kertovat.

Tällä hetkellä taimet ovat vielä sisätiloissa odottamassa ulos pääsyä ja kesää.

Pohjois-lin kyläyhdistys on ollut ensimmäisten kyläen joukossa pyrkimässä kohti vähähiilisyttä ja kylälle hyväksyttiin oma vähähiilisyssuunnitelma vuonna 2017.

-Haluumme osoittaa olevamme älykäs hinkukylä, emmekä mikään käpykylä. Asioiden edistämiseen tarvitaan arjen tekoja, joilla torjutaan ilmastonmuutosta. Syötävän hyvä piha soveltuu esimerkiksi näistä arjen teoista, Anita Sievinen toteaa.

Opettaja Lasse Rasinkangas pitää hyötykasvipuutarhan saamista koululle erinomaisena asiana.

-Saamme koululle todellista lähiruokaa omasta puutarhasta, emmekä tuota lisää päästöjä kuljetusten muodossa. Lisäksi lapsilla on mahdollisuus kokeilla, miten ruokaa tuotetaan ja he saavat omin silmin nähdä kasvin koko elinkaaren siemenestä kompostoriin saakka, Lasse toteaa.

Laura Pietilä ja Lasse Rasinkangas yhdessä kuudennen luokan oppilaiden kanssa pohtimassa kasvamista ja lisääntymistä.

Toiminnalliset pihamaalaukset oppilaiden suunnittelemina

Koulun piha-alueelle maalaan toiminnallisuuteen kant-

nustavia pihamaalauksia. Ne ovat kuudennen luokan oppilaiden suunnittelemina.

Tarkkuusheitto + metri- mitat piirroksen on suunnitellut Valtteri Kotijärvi.

Kompassiruusun suunnittelija on Ilkka Tuomela. Teos opettaa myös samalla myös oppilaille ilmansuunnat.

Puuropata piirroksen suunnittelijat ovat Anja Moilanen, Iida Häklin ja Kaisa Lappalainen. MTR

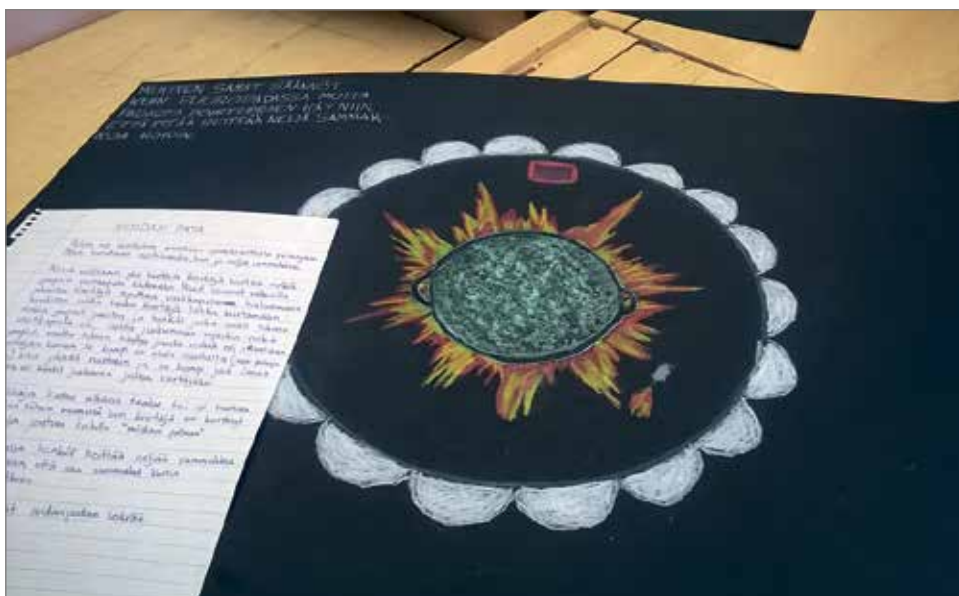
lanen, Iida Häklin ja Kaisa Lappalainen. MTR

Ilkka Tuomelan suunnittelema toiminnallinen pihamaalaus opettaa oppilaille ilmansuunnatkin.

Koululaisten istutuksia. Koulumisen jälkeen istutukset siirretään istutuslaatikoihin. Hyötykasvipuutarhaan tulee myös marjapensaita.

Pihamaalaussuunnitelman "Noidanpata" tekijät ovat Anja Moilanen, Iida Häklin ja Kaisa Lappalainen.

Lapset opiskelemissa teoriaa kasvien kasvusta.

Liiku maanantaina Pohjois-lissä liikuttaa koko kylää

Liikunnan iloa!

Akolan koulurakennuksen valmistuminen Tanjan sa-leineen mahdollisti kyläyhdistyksen liikuntaryhmien paluun evakosta Iin Työväentalolta.

-Syksyllä aloitimme Tanjan salissa "Liiku maanantaina Pohjois-lissä" toiminnan, periaatteella "Me liikumme Pohjois-lissä aina maanantaisin", kyläyhdistyksen puheenjohtaja Anita Sievänen kertoo.

Tarjolla on ollut monenlaista liikuntatoimintaa koululaisten liikuntakerhoista miesten ja naisten jumppatuokioihin, sekä yhteiseen pallopele-iltaan. Kaikki ohjaajat ovat omalta kylältä ja myös nuoria on saatu ilahduttavasti ohjaustehtäviin.

-Olemme pystyneet mak samaan ohjaajille pienen korvauksen, joten toivottavasti jatkossakin löydämme kaikille ryhmille ohjaajat Pohjois-listä. Näin tietotaito ohjauksiin jatkuisi omalla kylällä, Anita iloitsee nuorten mukaan tulosta ohjaustehtäviin.

Tanjan salin valmistuminen ja koko maanantai-illan saaminen kyläyhdistyksen käyttöön on otettu HINKU-kylä Pohjois-lissä ilolla vastaan. Sisäliikuntaa pääsee harrastamaan omalla kylällä, eikä salille tarvitse mennä autolla. Tämä osaltaan edesauttaa tavoitetta hiilineutraalista Pohjois-listä, joka on Pohjois-Suomen ensimmäinen HINKU-Kylä. Liiku maanantaina Pohjois-lissä salikausi päättyy 13.5. jatkuen syksyllä.

-Toivottavasti maanantai säilyy kyläläisillä liikuntapäivänä kesän ajankin, jokaisen parhaaksi kokemansa lajin parissa, Anita Sievänen kannustaa kyläläisiä jatkamaan liikuntaa salikauden jälkeen.

Kuluneen kauden Pohjois-Ii on ollut mukana Pohjois-Pohjanmaan Liikunnan

Koululaisten liikuntakerholaisia ohjaajiansa Sanna Tynin ja Joonas Veijolan kanssa. Kuvassa sekä 1-3 luokkien että 4-6 luokkien kerhoon osallistuneita.

PoPLin Saana-Maria Rahko vieraili ohjaamassa Tanjan salissa osana Kyläisälii-hanketta.

"Kyläisälii-hankkeessa". Tähän liittyen PoPLin ohjaajat ovat vierailleet ohjaamassa salilla ja antaneet opastusta myös luistelun ja jääkiekon saloihin. Lisäksi Eikkabussi vieraili koulun

Gymstick jumppakeppi mahdollistaa monipuolisen harjoittelun.

vihkiäisjuhlassa syyskuun loppupuolella.

Kesäkuussa Eikkabussi saapuu melonta- ja supailutapahtumaan lauantaina 8.6. Hiastinhaaran luontopolun parkkipaikal-

le, tarjoten mahdollisuuden kehonkoostumusmittaukseen. Monipuolista ohjelmaa sisältävä melonta- ja supailutapahtuma järjestetään yhteistyössä PoPLin Kyläisälii-hankkeen kanssa ja se

on yksi Avoimet kylät 2019 -tapahtumia Suomessa. Tapahtuma on samalla Kyläisälii-hankkeen kauden päätöstapahtuma. MTR

Luokkaretkirahat diskoillen

Pohjois-lin koulun kuudesluokkalaiset vanhempineen ovat parin viime vuoden aikana olleet tuttu näky erilaisten tapahtumien kahvipalveluiden toteuttajana. Nuoret ovat aktiivisesti keränneet rahaa päästäkseen luokkaretkelle Helsinkiin.

Oleellinen osa rahankeräystä ovat olleet myös diskot, niin tänäkin vappuna. Rysä täytti ensin alle kouluikäisistä perheineen, jonka jälkeen vuorossa oli alakouluikäisten oma disko.

-Loppurastitus onnistui loistavasti. Alle koulu-

ikäisten diskoon myimme 85 pääsylippua ja alakouluisten diskoon 159. Vanhemmat mukaan lukien alle kouluikäisten diskossa jammaili lähes 200 henkilöä, tapahtumasta vastannut Sonja Lappalainen iloitsee.

Sonjan oma tyttö käy

Pohjois-lin koulun kuudetta luokkaa, joten muitakin tapahtumia järjestämässä olleen Sonjan rooli diskovastaavana oli vanhemmille luonnollinen valinta.

Luokkaretki Helsinkiin toteutuu toukokuun 22.-24. Kohteina ovat Linnanmäki,

Korkeasaari ja Suomenlinna. Helsingissä retkeläiset maajoittuvat Rastilan leirintäalueen mökeissä.

-Kaikkiaan järjestimme kahden vuoden aikana neljä diskoa, joiden arvonta- ja ongintapalkinnot saimme paikallisilta yrityksiltä. Heille

ja Ii-instituutille, sekä kaikille toimintaamme tukeneille, haluan lausua oppilaiden ja vanhempien kauneimmat kiitokset, Sonja kiittelee onnistuneiden diskosten jälkeen. MTR

Alle kouluikäisten diskossa riitti vauhdikasta menoa ja monenlaisia hahmoja pyörähteli tanssilattialla.

Alisa Koistinen ehti lipunmyynnistä käväistä tervehtimässä ongintapaikalla lida Häklinä.

Parhaasta asusta palkittu Ilmari Niemelä oli jo kauan odottanut vappudiskoa. Arvosteluraatia miellytti etenkin Ilmarin itsensä tekemä robottihahmo.

Kuvassa Eetu Kaattari toinen vasemmalta ja Kalle Tiiri keskellä. lin Hapkido-seura treenailee Tanjan salissa.

Urheilumenestystä Pohjois-lihin

Vaikka tätä vuotta on eletty vain neljä kuukautta, ovat nykyiset ja pohjoisiilähtöiset urheilijat saavuttaneet useita mitaleita MM- ja SM-kisoissa.

Runsas kuukausi sitten Piteässä järjestetyissä hiihtosuunnistuksen MM-kisoissa sai Pohjois-listä syntyisin oleva Seppo Keltamäki pronssimitalin keskim atkalla M65-sarjassa. Niin ikään Pohjois-listä lähtöisin oleva Jorma Veijovaara ylsi pronssille pitkällä matkalla sarjassa M75.

Tatu Hänninen nosti penkki-punnerruksessa hopeaa sarjassa M23 90 kg. Hänen valmentajansa Suke Huovinen on lähtöisin Päkikankaalta.

Mäeltä lähtöisin oleva Eetu Kaattari otteli hapki-

don SM-kisoissa hopeaa itsepuolustuksessa ja pronssia pystyottelussa. Kalle Tiiri sai hopeaa mattopainissa ja pronssia pystyottelussa.

Jääkiekkojuniori Joonas Tervonen oli voittamassa SM-kultaa Oulun Kärppien C-juniorijoukkueessa.

Moninkertainen SM-mitalisti Seppo Keltamäki kruunasi pitkän uransa MM-pronssilla.

SM-mitalisti Tatu Hänninen oik. ja valmentaja Suke Huovinen.

Tornien Taisto Patakarin lintutornilla

Sääkset, 3 eri yksilöä, lenneltivät tornin ympäristössä pitkin päivää etsien saalista.

Sinisuohaukka

Kapustarinta

Uivelot

Taistelijat olivat varustautuneet 8 tunnin tarkkailuun paksuilla talvivaatteilla. Kuvassa vasemmalta Jukka Sassi, Ilkka Kärkkäinen, Pauli Jussila

Lintujen bongauksetapahtuma, Tornien Taisto, käytiin tänä vuonna 4.5.2019. Birdlife Suomen järjestämässä lintutapahtumassa havainnoidaan mahdollisimman monta lintulajia kahdeksassa tunnissa (klo 5-13). Osallistumismaksuilla kerätään varoja linnustonsuojeluun.

Tänä vuonna Patakarin lintutornissa taistelivat Pohjois-lin kyläyhdistyksen joukkueessa Pauli Jussila, Ilkka Kärkkäinen, Jukka Sassi ja Eino Mikkonen.

Edellisenä päivänä maan peittänyt lumi ja aamun pakkas tekivät taistelusta tänä vuonna haastavan, linnutkin kävivät omaa taiste-

luaan lumen ja jään keskellä. Aamulla klo 5 taistelun alkaessa sorsat ja kahlaajat värjöttelivät isoissa ryhmissä jäiden reunoilla, yksi merikotkakin kökötteli samalla kivellä yli 3 tuntia odotellen auringon lämpöä!

Mutta huolimatta sään tuomista haasteista sekä lintujen vähäisestä aktiivisuudesta, keräsimme joukkueelle pisteet 60:sta eri lajista, joista harvinaisemmiksi merkkasimme kapustarinnan sekä harmaasorsan.

**Teksti ja kuvat:
Jukka Sassi**

Jatkuva havainnointi jokaiseen ilmansuuntaan tärkeää, kaukaisimmat kohteet varmistetaan kaukoputkillla. Kuvassa vasemmalta Ilkka Kärkkäinen, Pauli Jussila.

lijoen tulvaa 1930-luvulla

lijoen suuosalla mm. Akolan edustalla Pohjois-Iissä esiintyi perimätiedon mukaan noin joka kymmenes vuosi "hyvinkin valtavia" jäätulvia. Tässä Seurasen arkistoista löytyneitä jäätulvakuvia vuodelta 1931.

Pytinki ja kellarista sai valmiiksipestyjä pottuja :-)

Tulva murjoi Akolan rantsaunaa, palveli vielä kuitenkin pitkään niittykämpänä....

Jääryykkiö rannassa

HYÖDYNÄ HYVÄ TILAISUUS SIIVOTA NURKKIA JA PIHAPIIRIÄ POHJOIS-IIN KYLÄYHDISTYKSEN HYVÄKSI!

Metalli- ja rautaromun ja akkujen keräys

Pohjois-Iin alueelta ja myös kauempaakin otetaan vastaan pihojenne nurkissa lojuvia metalli- ja rautaromuja sekä vanhoja akkuja
**LAUANTAINA JA SUNNUNTAINA 18.-19.5.2019 KLO 8-16
POHJOIS-IIN KOULULLA.**

Sininen Kuusakoski-kontti on metalliromuille ja akuille on erillinen keräysastia.

Metallikeräyslavalle voi tuoda pienet metalliesineet kuten tyhjät ja puhtaat säilyke- ja juomatölkit (paperisia etikettejä ei tarvitse poistaa), metallipurkit ja -astiat, myös emaloidut puhdistetut alumiinivuoat ja -foliot, metallikannet, kruunu- ja kierrekorkit, pantittomat juomatölkit.

Jääkaapit, pakastimet, tietokoneet kelpaavat lavalle muun metalliromun sekaan!!!!!!

Myös isommat metalliesineet kuten vanhat mopot ja polkupyörät, sahat, hellat, kiukaat, ruohonleikkurit, tiskipöydän kannet, pesukoneet, metalliset koneet ja laitteet, metalliset huonekalut esim. hetekat, perämoottorit, autojen varaosat, kattopellit, huonekalujen metalliosat ja sähköjohdot voi tuoda Kuusakoski-konttiin.

Laitteista on poistettava öljy ja bensa!

EI SAA TUODA:

Öljyt, maalit, pesuaineet

Muuta ongelmajätettä

Auton renkaita

Lasia

Sekajätettä TAI rakennusjätettä

**Paikalla on kyläyhdistyksen väkeä vastaanottamassa romua lauantaina ja sunnuntaina klo 8-16.
MUINA AIKONA JA KERÄYKSEN JÄLKEEN
EI SAA TUODA ENÄÄ ROMUAKOULUN PIHA-ALUEELLE!!!!**

Yhteyshenkilöt: Anita Sievänen puh. 0400 461880 ja Jukka Sassi puh. 050 309 0005

*Huom. Isommat erät noin 1000 kg Iin ympäristöstä voidaan hakea asiakkaalta suoraan.
Ota silloin yhteys hyvissä ajoin yhteyshenkilöihin.*

Pohjois-Iin kyläyhdistys ry

VALTO PERNUN SÄÄTIÖ

Tapiontie 23, 91100 Ii • Puh. 040 511 6581

• Säätiön tehtävänä on: • Vaalia ja ylläpitää perustajansa taidetta ja kotitilaa
• Tukea kotiseututyötä • Jakaa apurahoja kuvataiteilijoille • Tukea luonnonsuojelua

Suomen pohjoisin oriasema

Marika Lohilahden hevostal-
lien ulkoaitauksissa kirmasi
vapun alla 16 hevosta, joista
9 Marikan omia. Sisällä tal-
leissa puolestaan käyskenteli
kaksi siitosoria, Kuninkuus-
raveissa kahdesti esiintynyt
Tapsan Tahti, sekä 650 000
dollaria tienannut Was it a
Pream.

Ensimmäistä vuotta ori-
asemaa pyörittävällä Mari-
kalla on alkamassa kiireinen
alkukesa.

-Paikkavarauksia on tou-
kokuun ajalle yli 30. Omis-
tajat haluavat tammaita
kantaviksi alkukesän aikana,
jolloin varsominen tapahtuu
seuraavan vuoden huhti-
kuussa. Hevonen kantaa 11
kuukautta, Marika kertoo.

Suomen pohjoisin oriase-
ma, Tmi Marika Lohilahti,
toimii sperman keruu- vas-
taanotto- ja lähetysasemana.
Lähin vastaava asema toimii
Ylivieskassa.

Hevosten keinosiemen-
nystoimintaa säätelee eläin-
tautilaki ja siihen liittyvät
asetukset. Mikäli keinosie-

mennysasemalla kerätään
tai säilytetään spermaa, tulee
toimintaan hakea lupa Alue-
hallintovirastosta.

Suomessa sijaitseva ori-
asema voi lähettää spermaa
myös kotitalalla tapahtuvaa
siemennystä varten, jolloin
siemennyksen saa suorittaa
ilman erillistä lupaa tammien
kiimakontrollin suorittanut
eläinlääkäri.

Marika Lohilahden oriase-
ma täyttää kaikki tarvittavat
kriteerit tilojen ja laitteiston
osalta. Pakastetun sperman
vastaanottoon löytyy typ-
pisäiliö ja sperman laadun-
tarkkailuun muun muassa
fotometri ja lämpökaappi.

-Oreilla on erilaiset miel-
tymykset, joten sperman-
keruuseen meillä on sekä
Missouri, että Colorado ke-
ruulaite, Marika valaisee ori-
aseman toimintaa.

Oriasema toimii Marikan
vuonna 2009 rakennetussa
tilavassa tallirakennuksessa.
Samassa rakennuksessa ovat
myös Iin eläinlääkärin toimi-
tilat. MTR

Marikan omista hevosista kuvaan pääsivät Ulriikka Sisu ja Dollari-Hymy.

Marika Lohilahti
esittelee Missouri
spermankeruu-
laitetta. Marikan ori-
asemalta löytyy
kaikki sperman kä-
sittelyyn tarvitta-
vat nykyaikaiset
laitteet.

Sankari-diplomaatilla kytkös Pohjois-lihin

Aiheen tähän kirjoitukseen
antoi YLE TV1:llä menossa
oleva sarja Invisible Heroes.
Kyseinen sarjan tapahtumat
ajoittuvat vuoden 1973 syk-
syn Chileen, jossa sotilasjunt-
ta kaappasi vallan ja murhasi
presidentti Salvador Allenden.
Suomen asiantuntija Tapani
Brotherus, puolisonsa Lysa ja
varakonsuli Ilkka Jaamala pe-
lastivat yli 2000 hädänalaista
ihmistä sotilasjuntan vainolta
turvaan ja vapauteen. Toimin-
ta tapahtui Suomen virallisen
ulkopoliittisen linjan vastai-
sesti salassa ja ilman esivallan
lupaa. Epäroivia suomalaisia
kannusti ja rohkaisi humani-
taariseen toimintaan Ruotsin
Chilen suurlähettiläs (Gustaf)
Harald Edelstam.

Svarta Nejlikan - Musta Neilikka

Kun Kuuban Chilen suur-
lähetytö oli syttynyt tuleen
tankkien ammuksista soti-

lasvallankaappauksen yhtey-
dessä, Harald Edelstam
(1913-1989) otti Ruotsin li-
pun ja meni kadulle henken-
sä kaupalla tankkeja uhmaten.
Hän julisti Kuuban Ruotsin
suojelukseen. Edelstam aut-
toi kuubalaiset ja muitakin
latinalaisen Amerikan kansa-
laisia turvaan. Hän rohkai-
si esimerkillään ja sanallisesti
Brotherusta ja Jaamalaa, jotka
joutuivat toimimaan salaa. Ha-
rald Edelstamilla oli päämini-
steri Olof Palmén lupa ja tuki.
Edelstamin toiminta sai soti-
lasjuntan raivostumaan ja hä-
nestä tuli melko pian persona
non grata, ei-toivottu henkilö,
minkä takia hän joutui poistu-
maan Chilestä.

Chilen operaatio ei ollut
Harald Edelstamille uutta eikä
erikoista. Hän palveli nuorena
diplomaattina Norjassa toisen
maailmansodan aikana. Tuol-
loin hän sai lempinimen Svarta
Nejlikan (Musta Neilikka)

auttaessaan satoja norjanjuuta-
laisia ja norjalaisia vastarinta-
miehiä pakenemaan Norjasta
maan vallanneita saksalaisia
ja näiden asettamaa Quislin-
gin nukkehallitusta. Tuo toi-
minta oli hyvin vaarallista
siviilirohkeutta ja kiinni jäämi-
nen olisi tiennyt varmaa kuol-
lemaa. Harald Edelstamista
on kirjoitettu kirja Svarta Nej-
likan, joka minulla on tätä kir-
joitettaessa kesken lukemisen,
sekä tehty samanniminen elo-
kuva. Harald Edelstam on ol-
lut Ruotsissa kansallissankari
ja kunnioitettu ja lukuisilla
ansiomerkkeillä palkittu hen-
kilö. Häntä on verrattu Raoul
Wallenbergiin, joka pelas-
ti kymmeniätuhansia Unkarin
juutalaisia holokaustilta toisen
maailmansodan aikana.

Yhteys Pohjois-lihin

Kun näin Invisible Heroes'in
ensimmäisessä osassa Mikael
Persbrandin näyttämän dip-

lomaatti Edelstamin nimen,
syttyi päässä lamppu - tuttu
nimi! Edelstam on aatelinimi,
jota ei voi olla kenellä tahansa.

Olen kirjoittanut Pohjois-
liin kylähistoriikirjaan Meijän
Pohjois-li kappaleen Väneriikki
Stoolin tarinoissakin mainitus-
ta Gustaf Fahlanderista. Hän
oli Suomen sodassa 1808-1809
kenraali Sandelsin tärkein up-
seeri ja kunnostautui monissa
taisteluissa, muun muassa Kol-
jonvirralla. Sota-ansioistaan
Gustaf Fahlander aateloitiin ja
hän otti nimekseen Edelstam.
Fahlander omisti Pohjois-lissä
olevan Brusilan tilan (tunne-
taan Akolana) kymmenkun-
ta vuotta vuoteen 1809, jolloin
muutti Ruotsiin, kun ei halun-
nut jäädä Venäjälle jääneeseen
Suomeen.

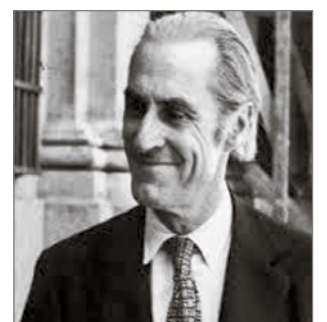
Pienen selvittelyn jälkeen
sain selville, että Gustaf Fah-
landerin perheeseen syntyi
Pohjois-lissä 10.8. 1803 poika
nimeltä Fabian. Hän on Ha-

rald Edelstamin isoisän isä.
Haraldin varsinainen etunimi
Gustaf periytyy papan papal-
ta Gustaf Fahlanderilta. Liekö
Haraldin rohkeuskin sukuvi-
ka. Fabian Edelstam oli juris-
ti ja työskenteli muun muassa
kuninkaallisessa kansliassa ja
tuli lyödyksi ritariksi.

Edelstamin suku on menes-
tynyt alemmissakin polvissa.
Fabian Edelstamin poika Ernst
oli kihlakunnantuomari ja val-
tiopäivämies. Hänen poikansa
Gustaf Fabian, Harald Edelsta-
min isä, oli kamariherra ja dip-
lomaatti kuten poikansa. Myös
suvun muut jäsenet ovat olleet
merkittävässä tehtävässä val-
tionhallinnossa ja yliopisto-
maailmassa.

Kuten edellä olevasta il-
menee, liittyy Pohjois-lin his-
toriaan hämmästyttävästi
tapahtumia ja merkittäviä
henkilöitä. Lienen ennen tä-
män jutun julkaisemista ai-
noa henkilö, joka tietää Harald

Edelstamin sukuvaakuna

Harald Edelstam

Edelstamin kytköksen Suo-
meen tai ainakin lihin. Mietin,
mihin lehteen kirjoittaisin tä-
män jutun ja päätin olla uskol-
linen kotikyläläni Pohjois-lille.

Pertti Huovinen

Kimmo Tiiri suojaustyössä valmistellessaan Mersun ovea maalauksille. Punaisesta ovesta maalataan hopea Mersuun sopiva ovi.

KT Automaalaus palvelut jo yli 15 vuotta

KT Automaalaus on palvelut iiläisiä ja ympäristökunnista tulevia asiakkaita vuodesta 2003. Yrityksen toimipaikka Virkkulantien varressa on tullut tutuksi monille peltitöitä ja maalauksia autoonsa tarvitseville.

-Työskentelin koulutukseni jälkeen muutaman

vuoden automaalaamoissa Oulussa ja Iissä ennen oman yrityksen perustamista. Autojen kanssa olin ollut tekemisissä pienestä pitäen ja halli oli rakennettu harrastehalliksi. Se oli helppo muuttaa yritystoiminnan tilaksi, Kimmo Tiiri kertoo.

Kimmon taitavissa käs-

sä hoituvat niin pelti- kuin maalaustyöt ja kalenteri täyttyy etenkin kesäisin tungokseksi asti. Asiakkaita pääosa on Iistä, Yli-Iistä ja Haukiputaalta, sekä Oulusta.

-Aina ei tarvita maalaustakaan, kunnon pesu- ja kiillotusaineetkin riittävät

irrottamaan esimerkiksi seinäkosketuksista tulleet maalitahrat puskureista, Kimmo toteaa ja kehottaa rohkeasti pyytämään tarjousta maalauksiin ja peltitöihin liittyvissä asioissa. MTR

Insira Oy: pohjois-iiläistä ammattitaitoa koko Suomeen

Pauli Häyrysen vuonna 2006 perustama Insira Oy on rakennusalan suunnittelu ja konsulttitoimisto. Asiakkaina ovat rakentajaperheet, taloyhtiöt, talotehtaat, rakennusliikkeet, isännöitsijätoimistot ja erilaiset yritykset. Suunnitelmien pohjalta on vuosien varrella toteutettu satoja kohteita pienistä talusrakennuksista monimuotoisiin taloyhtiöihin. Näin yritykselle on muodostunut vankka kokemus niin suunnittelusta kuin käytännön työmaatoteutuksestaakin.

-Pohjois-Iin kyläyhdistyksen kanssa olen tehnyt yhteistyötä Hiastinhaaran luontopolun osalta ja nyt meillä on työn alla Akolan polkusuunnitelma, Pauli kertoo.

Pääosin hänen työnsä koostuvat erilaisista rakennesuunnitteluista yhteistyökumppaneiden tilauksista, Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsevilta rakennusliikkeiltä ja talotehtailta. Insiran suunnittelema kohteita yhteis-

työkumppaneilla on kautta Suomen.

-Mukavasti on töitä riittänyt ja uskon tilaustokannan

kehittyvän myönteisesti jatkossakin. Ilahduttavasti myös talvikaudelle on riittänyt tilauksia, vaikka ra-

kennusala painottuikin kesäkuukausiin, Pauli Häyrysen toteaa. MTR

Pauli Häyrysen työnsä ääressä kotinsa pihapiirissä sijaitsevaan idylliseen maalaistaloon rakennetussa toimistossa.

Sirkkelisahaus ja höyläys

Jouni Mähönen

Kantolantie 41, 91100 Ii
p. 040 580 6719

TRAKTORIURAKOINTI
A. WIIK
0405199866

Rakentajan Suunnittelutoimisto

INSIRA

- Luonnokset
- Lupapiirustukset
- Rakennesuunnitelmat
- Valvonta

Palvelua rakentajille
Iissä jo 10 vuoden ajan!!

www.insira.fi pauli.hayrynen@insira.fi 0400 788 459

Tiiron
Raudoituspalvelu Oy

Virkkulantie 183
91100 Ii

+35840 038 7682
kuljetusbackman@gmail.com

www.kuljetusliikebackman.fi

Metsänomistajat

II

IIN METSÄNHOITOYHDISTYS
Kirkkotie 8, 91100 Ii

Toiminnanjohtaja Henri Turtinen
040 553 2335
henri.turtinen@mhy.fi

Metsäneuvoja Mikko Koistinen
0400 239920
mikko.koistinen@mhy.fi

Toimistopäivä maanantaisin, tapaamiset muutoin sovittaessa.

IIN KALA- JA MAALAISMARKKINAT 2019

La 15.6.2019 klo 10.00 -16.00

Iin Wanha Hamina (Puistotie 3)

- Lähiruokaa, tuotteita ja tuottajia
- Esittelyssä mm. IlmastoAreena, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto, Haukimedia

Lisätietoa
kalaaista.fi / tapahtumat
Risto 0400 434798
Henri 045 6051600

**NYT Sinulle hyvä
rengastarjous meiltä!**

HANKOOK
driving emotion

MICHELIN

ADEN

Tervetuloa perinteiselle huoltoasemalle

SEO. PAAVO JÄPPINEN KY

Haminantie 2 • Puh. (08) 8173 835, 040 777 8365
Ma-pe klo 8-18, la klo 9-16

Iin Kiinteistö- ja Jätehuolto V. Paakkola Oy

Puh. 08 8173 496 • Palukantie 22, 91110 Ii

MONIPUOLISTA PALVELUA:

- Jäteastioiden tyhjennys
- Roskalavojen vuokraus/tyhjennys
- Nosturiautotyöt
- Likakaivojen tyhjennys
- Viemäreiden avaus/kuvaus
- Viemäreiden sulatus
- Pihojen/tiealueiden auraus
- Liukkauden torjunta
- Pihojen harjaukset

www.iinjh.fi

Pohjois-lin kylän maatilat

Laillinen verollepano

Pohjois-lissä on enää yksi toimiva maatila Akolan tila, jonka isäntänä ja emäntänä toimivat Juha ja Eija Jämsä. Kaikki muut tilat ovat lopettaneet toimintansa.

Vuonna 1779 kesäkuun 14 päivänä ja sitä seuraavina päivinä Iin pitäjän Pohjois-lin kylässä, joka sijaitsee Oulun kihla- ja Maaherrakunnassa. Toimeenpantiin nyt tarkka katselmus jokaisen talon tiluksista, joita oli 28 kpl. Katselmus oli verotettavien kannalta harvinaisen myötämielinen. Isojako suoritettiin Pohjois-lin kylässä vuosina 1847 - 1861. Silloin saivat talot viralliset omistajat ja ne voitiin jakaa osakkaiden omistukseen.

Kun maannousemisen johdosta meren alta tuli maata, niin sitä sanotaan vesijättömaaksi. Se jaettiin vuosina 1905 - 1915 talojen kesken kullekin manttaalin mukaan. Manttaali oli ennen kuin veroäyri nykyään. Se määräsi talosta maksettavan veromäärän. Sen mukaan sai talo myös maata isonajan aikana. Kylät saivat talojen mukaan nimensä kuten: Päckilänkangas sai nimensä Päckilän talon mukaan. Päckilän talosta aloitettiin verollepano, se sai rekisterinumerokseen 1. Loppuvaiheessa tilat pirstottiin moneen osaan, kun niitä jaettiin sisarusten kesken. Tuli luke-maton määrä ns. pientiloja.

Päckilän talon ensimmäisesä jakotoimituksessa Päckilän talo tavallaan lopetettiin, kun siitä tehtiin yhdeksän pientilviljelystilaa. Aikaa myöten nekin vielä pirstottiin.

Päckilänkankaalla kuten varmaan muissakin kylissä, oli melkein joka talossa lehmä tai kaksi ja siihen vielä lisäksi muutamia lampaita. Ne olivat maidon ja lihan puolesta omavaraisia. Näitä pientiloja jokainen viljeli aikansa. Itsekukin lopetti sitten aikanaan niiden viljelyn.

Syynä oli varmaan se, kun kauppaliikkeisiin ilmaantui ruokatavaraa myyntiin ja se oli jo suhteellisen halpaa. Niin maata ei tarvinnut enää itse viljellä, eikä ruuan raaka-aineita kasvatata.

Yhden maatilatoiminnan vanha sukuriita tuhkautti. Kun tilaa alettiin nykyaikaistamaan, niin riita roihautti jälleen valloilleen. Eräs suvun jäsen tunsikin aikoinaan tullessaan kaltoin kohdelluksi. Hän sai yllytettyä kumppaniksi kateelliset naapurit, joilla ei ollut tiloiltaan jatkajaa. Siihen lähti mukaan myös osa Iin kunnan virkamiehistä. Eikä maatilalle saatu rakennuslupaa, että

Pohjois-lissä enää yksi toimiva lypsykarjatalo. Tässä kuvassa toisen, jo lopettaneen tilallisen maidot odottivat talvella perinteisesti maitautoa.

olisi saatu vanhaa rakennuskantaa uusittua. Sitten tuli vielä EU-direktiivit. Ei ollut muuta mahdollisuutta kuin lopettaa tilan viljely. Lopuksi osa kylän pelloista jätettiin luonnontilaan ja osaan istutettiin metsälle.

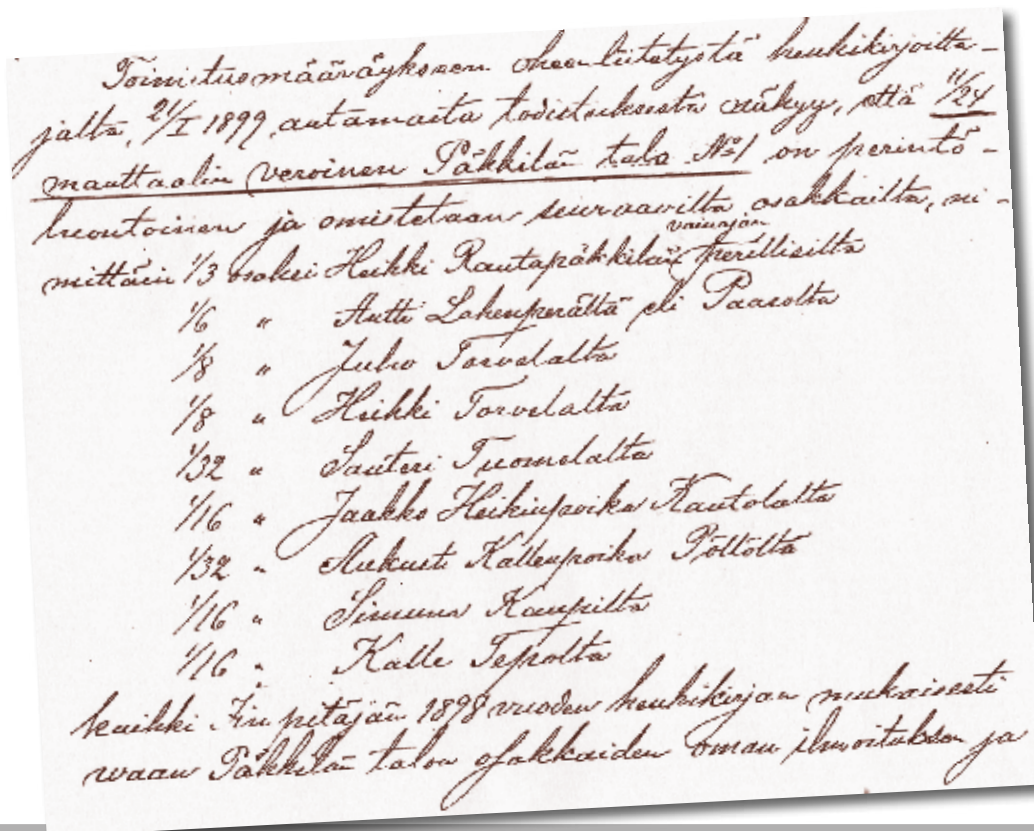
Pohjois-lissä on enää yksi toimiva maatila Akolan tila, jonka isäntänä ja emäntänä toimivat Juha ja Eija Jämsä. Kaikki muut tilat ovat lopettaneet toimintansa.

Niiden muutamia pelto-

loikkoja viljellään ainoastaan siellä ja täällä. Osa asukkaista on aloittanut pienviljelytoiminnan uudelleen, koska tehotuotannossa olevilla peltolohkoilla käytetään niin paljon kasvinsuojelumyrkkyä ja asukkaat haluavat syödä puhtaita elintarvikkeita.

Olli Tiiri

(kirjoittaja on nykyisen Paason talon isäntä)

Maakunta-arkiston arkistosta osakopio halkomistoimituksesta nro 4493, joka sisältää 145 kirjoitettua sivua. Tämä halkomistoimitus oli Päckilän talon ensimmäisen jakotoimitus, jossa Päckilän talo tavallaan lopetettiin, kun siitä tehtiin 9 pienviljelystilaa.

OT-Kumi Oy

Fanni, Hiski ja Helmi ovat tottuneita eläintenhoitaja ja kulkevat isänsä Ollin mukana lampolassa.

Seuraa yritysten kuulumisia:
facebook.com/paikallista

Paikallista -merkistä tunnustat iiläisistä arvoista ylpeän yrityksen, jonka koti- tai toimipaikka sijaitsee Iissä ja se työllistää iiläisen yrittäjän tai iiläisiä. Paikallista -yritys on sitoutunut edistämään Iin resurssivii-sautta, joka tarkoittaa kykyä käyttää erilaisia resursseja harkitusti, hyvinvointia sekä kestävä kehitystä edistävällä tavalla. Yritykset voivat hakea merkkiä maksutta verkossa: greenpolis.fi/paikallista.

Viikon ikäisenä karitsa saa korvaansa merkin syntymätiedoistaan.

Korpiniityn lammastila siirtyy luomutuotantoon

Olli Häyrysen lampolassa Pohjois-Iissä vilistää lähes neljäkymmentä huhtikuussa syntynyttä karitsaa, joita Ollin lapset innokkaasti hoitavat isänsä kaverina. Lapset ovat pienestä pitäen oppineet eläinten hoitamiseen ja odottavat uusien karitsojen syntymistä. Tänä keväänä tilalle syntyy kaikkiaan lähes kuusikymmentä karitsaa.

Olli Häyrysen lammastila tuottaa 100 prosenttisesti iiläistä lähiruokaa, jonka Olli markkinoi suoramyynninä ilman välikäsiä.

-Hyödynnämme eläimistä kaiken, villat ja taljat mukaan lukien. Teurastamona käytämme Hyryssä sijaitsevaa Kuivaniemen Tilalihaa. Villat jalostamme langoiksi Merijärvellä, Suomen pohjoisimmassa kehräämössä. Lampaat keritään ensimmäisen kerran vajaan vuoden ikäisinä ja sen jälkeen keuhko- ja syksyisin. Taljat muokataan myös mahdollisimman lähellä eli Kemissa, Olli kertoo.

Tila tuottaa pääosin karitsan lihaa, eläimet teu-

rastetaan alle vuoden ikäisinä. Osa lihasta menee asiakkaille suoraan tilalta ja toinen puoli Reko- lähiruokaretkien kautta. Olli myy tuotteitaan Oulun, Iin, Haukiputaan ja Meri-Lapin Rekojen kautta. Meri-Lapin Rekon jakopaikat ovat Tornio ja Kemi. Tilan pellot ovat olleet luomutuotannossa ja maaliskuussa Korpiniityn lammastila jätti hakemuksen siirtymisestä täysin luomutuotantoon.

-Kestää puolisen vuotta hakemuksesta saada luomu-

tilan status. Paperityötä on aika paljon ja jatkossa myös kaikki rehu on oltava luonnonmukaisesti tuotettua. Rehu- ja tuotekirjanpito on luomussa tarkempaa ja lääkevarojat kaksinkertaiset, Olli Häyrysen toteaa.

Kesäisin Korpiniityn lammastilan lampaat laiduntavat luonnonlaitumilla, hoitaen samalla maisemanhoitotyötä.

-Meidän tilalla paikallisuus ja yhteistyö paikallisten yritysten kanssa on itsestään selvää kaikissa

tuotannon vaiheissa. Pohjois-Iin kyläyhdistyksellä on kaksi maisemanhoitosopimusta Hiastinhaaran luontopuolelta, jossa lampaamme hoitavat käytännön työt, kyläyhdistyksen aitaamalla alueilla. Lisäksi meillä on kaksi muuta maisemanhoitosopimusta Pohjois-Iissä. Yhteensä eläimille on luonnonlaitumia 13 hehtaaria, Olli kertoo.

Tulevaisuuden suunnitelmia Korpiniityn lammastilan osalle valottaessaan, Olli Häyrysen kertoo niiden liit-

tyvän tilan vieressä sijaitsevaan 4-tiehen.

-Joka vuosi yritämme kehittää jotain uutta ja mielessä on pyörinyt ajatus saada osa ohikulkevasta liikenteestä pysähtymään tilalle. Tilamyymälä pihaan voi jossain vaiheessa toteutua, vaikka sen aika ei olekaan vielä, Olli toteaa suunnitelmistaan. MTR

"Kesäisin Korpiniityn lammastilan lampaat laiduntavat luonnonlaitumilla, hoitaen samalla maisemanhoitotyötä."

Yhdessä tekeminen ja luottamus

Jokainen ihmisen tekemä valinta perustuu loppujen lopuksi hänen arvoihinsa. Tämä saattaa kuulostaa monen mielestä kovin hienolta ja kaukaiselta sanahelinältä, mutta kun tehtyjen päätösten perusteita oikein kunnolla miettii, niin lopputulemana päätösten takana ovat aina kuitenkin ihmisen arvot.

Suomen Kylät ry:n aloittaman kylätoiminnan laatutyön yhteydessä ensimmäinen tehtävä oli määritellä keskusjärjestön arvopohja. Perusarvoiksi nousivat YHTEISÖLLISYYS, YHDESSÄ TEKEMINEN, PAIKALLISUUS, OMAEHTOISUUS ja LUOTTAMUS. Moni ihminen sanoo näiden olevan itsestään selviä ja näin asian onkin tai ainakin sen pitäisi olla niin. Nämä samat arvot määrittävät hyvin selkeästi myös kaikkea kylissä tehtävää vapaaehtoista kylätoimintaa.

Haluan nostaa esille mielestäni ny-

kypäivänä kaksi erityisen tärkeää arvoa: yhdessä tekeminen ja luottamus. Yhteiskuntamme tuntuu koko ajan painottavan voimakkaasti yksilön oikeuksia ja "kaikki minulle nyt ja heti" -ajatusmaailmaa. Kylätoiminnan täytyy ja kannattaa taistella tämän tyyppistä arvo- ja ajatusmaailmaa vastaan voimakkaasti.

Yhdessä tekeminen on mahdollista vain, jos pystymme luottamaan toinen toisiimme. Yhdessä tekemällä saamme paljon enemmän aikaan kaikilla tasoilla: kylissä, kunnissa, maakunnissa ja valtakunnan tasolla. Yhdessä tekemällä olemme todella vahvoja ja saamme aikaan vaikuttavia tuloksia.

Yhdessä tekemiseen ja luottamiseen liittyy myös kylätoiminnan tulevaisuus. Vain ottamalla mukaan toimintaan nuoria ja luottamalla heihin, antamalla heille vastuuta, voimme taata kylätoiminnan jatkuvuuden. Kylätoiminnassa

on menossa voimakas sukupolven vaihdos - vai voimmeko puhua sukupolven vaihdoksesta, jos meillä ei ole kasvamasnuoria toimijoita vanhojen siirtyessä pikkuhiljaa hoitokoteihin ja "korkeampiin" tehtäviin?

Yhdessä tekeminen konkretisoituu taas lauantaina 8.6.2019. Avoimet Kylät ja Kyläkauppapäivä kutsuvat tuolloin ihmisiä tutustumaan kyliin. Koitetaan saada jokainen kylä mukaan jotenkin tähän tapahtumaan ja näytetään kylien ovien olevan avoinna ja täynnä erilaisia mahdollisuuksia. Tapahtuman ei tarvitse olla mitään ihmeellistä; yhteinen kahvihetki, pyöräretki, peräkonttikirppis tai kylätalon ovien avoinna oleminen riittää! Ilmoitus Pohjois-Iin ikiliikkujalle, Anita Sieväselle, ja olemme yhdessä tekemässä kylätoimintaa näkyväksi koko Suomessa.

Myös Vuoden 2019 kylä -kisa on vie-

Suomen Kylät
Finlands Byar

lä avoinna. Ilmoittautumisia kilpailuun otetaan vastaan 14.6. saakka. Lisätiedot ja paljon muutakin kyläasiasia löydät osoitteesta www.ppkylat.fi.

Tehdään yhdessä hyvä kesä!

Esa Aunola

Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry,
toiminnanjohtaja
Suomen Kylät ry, varapuheenjohtaja

Iin kunnan pitkospuut Lähipuuta® Pohjois-listä

Iin kunnan kolmivuotinen Työtä luonnosta-hanke päättyi 31.8.2018. Hanketta rahoittivat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Iin kunta. Hankkeessa työllistettiin iiläisiä työttömiä oman alueensa viihtyvyyttä lisäävillä kunnossapito- ja rakennustehtävillä. Hankkeessa kunnostettavia ja huollettavia kohteita olivat Iin alueen luonto-, virkistys-, ulkoilu- ja muut mahdolliset kohteet. Kunnostustarpeissa huomiointiin kylälaisten, yritysten ja muiden käyttäjien, kuten mökkiläisten, toiveet ja tarpeet.

Yksi hankkeen toimenpiteistä oli kunnostaa luontokohteiden pitkospuut mm. Pirttijärven kodalla Yli-Olhavassa ja Merihelmen Merimiehen polun pitkospuut Kuivaniemellä. Iin kunta sai myös Oulun Seudun Leader ry:ltä rahoituksen Hiastinhaaran luontopolku- ja lintutornin kunnostukseen ja sen hankkeen yksi isoista töistä oli rakentaa uusi pitkospuureitti koko alueelle.

Tarjousten perusteella pohjoissuomalainen sahuri Jouni Mähönen sai pitkospuut teh-

Pitkospuuta asennettiin kohteissa kaksi rinnakkain ja siitähän tuo nimikin pitkospuut tulee, koska puut ovat kulkusuuntaan nähden pitkittäin eivätkä poikittain kuten usein puusilloissa.

täväkseen. Ensin kuuset ja muutama mänty kaadettiin Korpiniitystä, jonka jälkeen sahattiin kolmelta kantilta pitkoksiksi Korpiniitystä, aurinkokuivattiin paikan päällä ja kuljetettiin sen jälkeen Olhavaan, Kuivaniemelle ja Hiastinhaaralle. Pitkospuulankkua sahattiin näihin kolmeen kohteeseen yhteensä noin 2700 juoksumetriä, paksuus 75 mm ja leveys 225 mm.

Pitkospuuta asennettiin kohteissa kaksi rinnakkain ja siitähän tuo nimikin pitkospuut tulee, koska puut ovat kulkusuuntaan nähden pitkittäin eivätkä poikittain kuten usein puusilloissa.

Pitkospuut kiinnitettiin päistään puutapeilla poikittaisiin aluspuihin. Nauvoja ei kiinnittämisessä yleensä käytetä.

Piensahojen ja höylämoiden järjestö Suomen Sahayrittäjät ry julkisti tänä vuonna ensimmäisenä sahalan toimijana ympäristöselosteen, joka koskee järjestön omaa Lähipuu®-tuotemerkkiä. Yhdistyksen jäsenistä Lähipuu-tuottajaryhmään kuuluu noin 60 yritystä ympäri Suomen ja saadulla ympäristöselosteella piensahurit haluavat kertoa, kuinka pieni hiilijalanjälki on heidän Lähipuu®-tuotteillaan. Myös Jouni Mähönen on saa-

nut Lähipuu®-sertifikaatin ja hän kuuluu pohjoisim-pana edustajana Suomen Sahayrittäjät ry:n hallitukseen. <http://www.sahayrittajat.fi/etusivu>

Yhteyttäessä puu ottaa ilmasta hiilidioksidia (CO₂), josta se päästää happiatomit takaisin ilmakehään, mutta pitää hiilen itsellään:

1 m³ sahatavaraa = 710 hiiltä ilmakehästä

1 m³ eli 390 kg sahatavaraa = 195 kg hiiltä

1 kg hiiltä puussa = 3.67 kiloa hiilidioksidia ilmakehässä

Rahtisahuri Jouni Mähösen pitkospuut metsästä tuotuna, sahattuna ja paikalliskuljetettuna kuluttaa 66 kg CO₂ per kuutiometri. Kaikki sahattu 2700 m (55 m³) sitoo koko elinkaarensa aikana 39050 kg CO₂, joka poistuu vasta kun pitkospuut poltetaan, lahoavat tai muuten hävitetään.

Anita Sievänen

Hirsitalo uusiksi perinteitä kunnioittaen

Timo Kortetjärvi osti kaksi vuotta sitten puolen hehtaarin tontilla sijaitsevan vanhan hirsirunkoisen talon Pohjoislistä 4-tien laidasta. Pudasjärvellä syntyneellä, Oulussa asuneella Timolla oli tarkoitus kunnostaa talosta koti perheelleen.

-Tontin koko ja hinta, sekä tietenkin tontilla ollut talo houkuttelivat lihin, Timo kertoo.

Pian hän huomasi ostamansa talon vaativan niin perusteellisen remontin, että työkseen vanhoja hirsirakennuksia kunnostava mies

päättyi rakentaa talon kokonaan uusiksi.

Konservaattorin koulutuksen omaavana hän päätyi rakentamaan uuden talon entisen paikalle hirrestä ja samalla laajentamaan talon nelilapsiselle perheelle sopivaksi.

-Laskin, että entisen kunnostaminen olisi maksanut saman kuin tehdä kokonaan uusi ja aikaakin olisi varmaan mennyt yhtä kauan, Timo toteaa uuden talon runkoa työstäessään.

Tänä vuonna tarkoitus on purkaa entinen talo, jättäen

kuitenkin uuni ja savupiippu paikoilleen. Sen jälkeen Kortetjärvi kunnostaa perustukset, joille vieressä rakentuva uuden talon runko pikkuhiljaa nousee. Entisestä talosta hyödynnetään myös ikkunat uuteen taloon ja laajennus-

osan ikkunat on puuseppä valmistanut samanlaisiksi.

-Tontilta kaadetuista puista sain 35 hirttä, loput tulivat Rovaniemen pohjoispuolelta. Kokoaan kehikon ensin vanhan talon viereen. Sen jälkeen se puretaan ja kootaan uu-

delleen vanhan talon pohjille. Kokonaisenakin sen voisi siirtää, mutta laitan pellavat hirsien väliin vasta kootessani sen lopulliselle paikalleen, vanhoja perinteitä kunnioittava Timo kuvailee taloprojektin etenemistä.

Ja entä milloin kaikki on valmista?

-Vuosien projekti, valmistumisvuotta en vielä uskalla arvata, Timo vastaa naurah- taen MTR

Rita 8v ja Eino 6v ovat isän apulaisina ja odottavat uuteen taloon ja omiin huoneisiin pääsyä.

Konservaattorina Timo Kortetjärvi tekee millintarkkaa työtä myös omaa taloa rakentaessaan.

Joona Tervonen SM-kultaa Kärppien C-junioreissa

Hannu Järvenpään ja Juha-matti Aaltosen saavutukset jääkiekossa tunnetaan Iisä. Iiläinen jääkiekkoperhe on saanut Joona Tervosen uuden mitalimiehen, Oulun Kärppien C-juniorien voitettua ikäluokkansa suomenmestaruuden. Helsin-gissä pelatuissa finaaaleissa Kärpät kaatoivat tiukkojen vaiheiden jälkeen Jokerit voitoon 2-1. Perjantaina Kärpät oli parempi numeroin 5-2 ja lauantaina Jokerit 4-1. Sunnuntain ratkaisevas-sa pelissä Kärpät nousi ensin tasoihin ja jatkoajalla 2-1 voittoon.

Hyökkääjänä pelaa-va Joona Tervonen kertoo aloittaneensa pelaajauran-sa 9 vuotiaana Haukiputaan Ahmoissa, jossa pelasi neljä vuotta. Viimeiset kaksi vuot-ta hän on pelannut Kärpissä.

-Tiukkaahan se koulun-käynnin ohessa on listä saak-ka käydä harjoituksissa neljä kertaa viikossa ja viikonlo-put peleissä, Joona kertoo. Samalla hän toteaa olevan-sa joukkueensa ainoa pelaa-ja Oulun pohjoispuolta.

Ilman kotijoukkojen tu-kea ja kuljetuksia tämä ei tie-tenkään olisi mahdollista. Isä ja äiti sekä isovanhem-

mat saavatkin nuorelta mie-heltä kiitosta ja tunnustusta kuljettamisesta ja muusta huollosta.

-Ruokaakin kuuluu jääkaa-pillinen päivässä, isä Petri naurahtaa. Kuljettamistakin riittää koko perheen ajokor-tillisille, otteluita on har-joitusten lisäksi kaudessa peräti 52.

Kauden aikana Kärpät voitti sekä alkusarjan, että ylemmän loppusarjan. Puo-livälierissä kaatui KalPa ja välierissä Tappara. Pronssi-ottelussa Tapparan löi Jypin.

Ensi syksynä lukion aloit-tavan Joonan tavoite on

nousta ikäluokka kerrallaan Kärppien edustusjoukkuee-seen.

-Mahdollisimman korke-alla sarjatasolla on tarkoitus uran aikana pelata, Andrew Shawn esikuvakseen tun-nustava Joona kertoo.

Iiläisistä yrityksistä Kärp-pien C-junioreiden tukena ovat olleet Iin Puunjalostus Jurvakainen, Metsätyö Kor-pela Oy, Iin Putkiasennus Goman, StudioSalama, Iin Konevuokraamo, Puutuo-mela Oy ja Kulta-Aalto, joille Petri ja Joona Tervonen ha-luavat lausua erityiskiitok-set. MTR

Suomenmestari kotipihallaan Iin Konintiellä.

Aino Ojala 100 vuotta 6.2.2019. (Kuva Elina Ojala)

Pohjois-lin vanhin asukas Aino Ojala 100 vuotta

Aino Ojala täytti 100 vuotta 6.2.2019. Kantolan tien var-teen Iihin hän muutti Yli-lin Kierikistä 1963.

- Silloin tehtiin Kierikin voimalaitos ja kotitila jäi ve-den alle, Aino muistelee. Muutos oli suuri, Kierikis-sä ei ollut maantietä, mut-ta Pohjois-Iissä oli. Touhua piisasi, sillä maatalousval-taisessa pitäjässä oli paljon lapsia. Ojaloille hankittiin traktori hevosen tilalle.

- Karjaa oli silloin joka talossa. Nelostietä paran-nettiin. Siihen laitettiin öljysoraa, Heino Ojala kertoo. Pohjois-Ii on nykyisin rau-hallista ja mukavaa asuin-alueita, vaikka osittain päällystämätön Kantolan tie

harmittaakin Ojaloita ajoit-tain, varsinkin kelirikkoai-kana.

Aino Ojalan omaishoi-tajana toimiva Heino Ojala kertoo äitinsä kunnon ole-van ikään nähden kohtalai-sen ja liikkumisen onnistuen avustuen omatoimisesti.

Nykyisin Aino Ojala on Pohjois-lin vanhin asukas. Hän on iloinen saadessaan edelleen asua kotona läheis-tensä parissa. Näkö ja kuulo ovat heikentyneet ja veren-paine vaivaa, mutta muuten kunto on hyvä. Mikä siis on pitkän iän salaisuus? - Olen syönyt kala- ja lihakeittoa. Marjoja olen syönyt paljon ja jättänyt sokerin vähemmäl-le, Aino sanoo. MTR

 Kallion Kotipuutarha
Hortonomi Salme Kallio
Mäkeläntie 51, 91100 II • Puh. 0500 280 388
www.kallionkotipuutarha.fi

- Kallion Kotipuutarhasta kaikki pihallesi yli 25 vuoden kokemuksella.
- Upeat ryhmä- ja pihakasvit
- Ja hyvät neuvot kaupanpäälle!

Metsätyö Korpela Oy

Hankinta-, tontti- ja puistohakkuut sekä kaivinkonetyöt ammattitaidolla

Tauno p. 0400 183 735
Marko p. 0400 282 727
marko.korpela@pp1.inet.fi

 IINFYSIO

Valtarintie 2, 91100 Ii
Vorellinrannantie 1, 91200 Yli-Ii
puh. 010 501 9110 | info@iinfysio.fi

Hiastinhaaran historiaa ja nykypäivää

Hiastinhaara on Iijoen suuosan tulvaväylä, jossa aikoinaan vesi virtasi Iijoesta Hiastinlahteen ja edelleen Perämereen ympäri vuoden. Hiastinhaara lähtee Akolanlahdesta seurailen Hiivalantietä, virtaa 4-tien ali ja jatkaa matkaansa Hiastinlahden ja Kantolanlahden kautta Perämereen.

Kyläläiset ovatkin muistelleet, että etenkin kevään tulva-aikana oli virtausta mahtava katsella ja heti suurimman tulvahuipun mentyä ohi lähdettiin joukolla kevät-kalan pyyntiin. Kalaa saatiin erittäin hyvin, etupäässä haukea, säynävää, ahventa sekä siikaa ja aina oli joukossa jokunen taimenkin. Kalaa pyydettiin verkoilla ja pienillä rysillä. Verkkoja oli Hiastinlahdessa ja Kantolanlahdessa niin paljon, että soutuveneelläkin oli vaikea soutaa. Silloin oli vielä kevät-kala arvossaan ja huolehdittiin siitä, että kalaa saadaan jatkossakin. Erikoisesti haulle tehtiin kutulaatikoita, joihin lypsettiin mäti ja maiti. Poikasten kuoriuduttua ne päästettiin vapauteen. Poikasia vietiin myös muihin lähi-

seudun kyliin.

Kävi kuitenkin niin, että E4 -tien rakentamisen aikana vuonna 1959 koko Hiastinhaara suljettiin tiepenkereellä. Virtaus loppui kokonaan. Alkuperäisessä tien rakentamissuunnitelmassa oli silta Hiastinhaaraan Poikisaarentien kohdalla. Iin kunta oli kuitenkin antanut luvan uoman tukkimiseen. Jälkeenpäin ajatellen silloiset kunnan päättäjät tekivät ison virheen. Kun Hiastinhaara suljettiin tiepenkereellä, loppui virtaus siinä kokonaan ja veden vaihtuminen loppui. Myös Hiastinlahti alkoi maata ja liettyä sekä rehevöityä haisten myös voimakkaasti. Vesi meni uimakelvottomaksi eikä sitä voinut käyttää saunavetenäkään.

Kunnostussuunnitelmat

Vuosina 1961, 1962 ja 1970 Iin kunnanhallitus teki useaan otteeseen aloitteen, että Tie- ja vesirakennushallitus laatisi suunnitelman Hiastinhaaran veden vaihtumisen parantamiseksi. Suunnitelmat olivat hyviä, mutta liian kallia ne yksi toisensa jälkeen hylättiin. Raasakan voimalai-

tos rakennettiin vuosina 1968 – 1970 ja alakanavan kaivutyöt päättyivät v.1970. Alakanavan ruoppauksella oli ratkaiseva merkitys Hiastinhaaran virtaukseen, koska veden pinta voimalaitoksen alakanavassa laski haaran yläpään kohdalla noin 2,4 – 2,7 metriä riippuen Iijoen virtauksesta. Vuonna 1976 Iin kunnanhallitus esitti jälleen Tie- ja vesirakennushallitukselle toimenpiteisiin ryhtymistä Hiastinlahden kunnan parantamiseksi. Perusteina olivat lahden saastuminen ja veden käyttäjille aiheutuneet terveydelliset ongelmat. Oulun vesipiirin vesitoimistossa tutkittiin uudelleen eri vaihtoehdot ja päädyttiin ratkaisuun, jossa Iijoen hyvälaatuista vettä johdettisiin Hiastinlahteen. Tämän suunnitelman mukaisesti 1979 avattiin Valtatie 4:n penkere kahdella halkaisijaltaan 1400 mm betonirummul- ja Hiastinhaara ruopattiin Hiastinlahden pohjukasta Kantolanlahteen vuonna 1980. Työhön saatiin EU -rahoitus-

Betonirummut ovat kuitenkin osoittautuneet myö-

Patakarin lampaat kesällä 2018 maisemanhoitotoissa.

hemmin riittämättömäksi virtauksen kannalta, koska rummut ovat uomassa liian ylhäällä. Kanavan syventäminen ei paljon auta, koska patopaikaksi muodostuu rumpujen korkeus. Jos Hiastinhaaran silta olisi rakennettu alkuperäisen suunnitelman mukaan vuonna 1959, Hiastinhaara olisi nyt houkutteleva veneilyreitti mereltä Iijoelle ja takaisin.

Hiastinhaaran kunnostuksen loppuun saattaminen vaiheittain

Hiastinhaaran vaikeudet eivät kuitenkaan ole loppuneet, vaikka ruoppaukset ja rummut tehtiin. Kun tehdään halpa ratkaisu, siitä seuraa useimmiten vaikeuksia.

Pohjois-lin kyläyhdistys teki kunnallisaloitteen Hiastinhaaran kunnostukses-

ta 3.10.2002 ja perustettiin Hiastinhaaran toimikunta (2002-2013). Aloitteen perusteella Eemeli Kiviniemi teki vuonna 2004 opinnäytetyön Oulun seudun ammattikorkeakoulussa Hiastinhaaran kunnostamisesta. Opinnäytetyössä tehtiin useita erilaisia ehdotuksia ja laskettiin niiden kustannusarvio. Ratkaisuksi valittiin halvin vaihtoehto.

Hiastinhaaran luontopolkualue ennen ja nyt

Meidän kaikkien tuntema Yleisradion luontotoimittaja Veikko Neuvonen kertoo kirjassaan "Löytöretkiä Suomen luontoon" matkastaan Pohjois-Pohjanmaalle, että paljon on Liminganlahden ja muu merialue muuttanut hänen elinaikanaan. Osa muutoksesta on nopean maankohoamisen aiheuttamaa niin sanottua luonnollista muutosta, mutta hänen mielestään merkittävämpää, jopa surullista on ollut rantojen pusikoituminen ja laitmien umpeenkasvu.

Saman ihmetyksen sain myös itse kokea muuttaessani tänne Pohjois-Iihin 15 vuotta sitten ja tutustuessani ensimmäisen kerran tähän arvokkaaseen Hiastinlahden Natura 2000-alueeseen, joka on samalla myös valtakunnallisesti arvokas lintujen pesimäalue ja muuttoaikainen levähdyspaikka vesilinnuille ja kahlaajille. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi on koko Euroopan tasolla perustettu Natura2000-luonnonsuojelualueverkosto, johon myös

Hiastinhaara, Hiastinlahti ja osa Kantolanlahdesta kuuluvat.

Onko niin, että on tultava kaukaa tai oltava kaukana, jotta näkee myös lähelle ja ymmärtää lähellämme olevan luonnon kauneuden ja arvokkuuden?

Monta kertaa tuli mieleeni tuolloin, että nyt täle lähiluontokohteellemme täällä Pohjois-Iissä on tehtävä jotain ja mahdollisimman pian. Tähänkin opiskelu auttoi eli keruutuotetarkastajan erikoisammattitutkinnon

hankeosiossa tein Hiastinhaaran luonnonsuojelualueelle hankesuunnitelman vuosina 2011-2012 alueen kunnostamiseksi.

Vuosina 2000-2006 toteutettiin Iijoen ympäristöhoito-ohjelman II-vaihe, johon eri tahojen pyynnöstä sisällytettiin mm. matkailijoiden käyttöön soveltuvien lintuvesialueiden palveluvarustuksen täydentäminen. Siksi käynnistettiin vuonna 2002 Hiastinlahden palveluvarustuksen täydennyshankkeen erikoisammattitutkinnon

234 000 mk eli 39 000€ sis. alv. Rahoitus tähän tuli EU:lta sekä Iin kunnalta, Työministeriöltä ja Ympäristöministeriöltä. Hankkeella kunnostettiin 600 metriä pitkä yksityistie Hiastinkujan rantaan ja pysäköintialue, hankittiin alueopastetaulu, 5 kpl luontopolkutauluja, rai-vattiin polku, josta tehtiin "saappaila kuljettava", mutta tarvittaviin kohtiin rakennettiin pitkospuut. Lisäksi rakennettiin laavu, nuotiopaikka, puusuoja ja lintutorni.

Samoihin aikoihin myös Pohjois-lin kyläyhdistys ry aloitti Hiastinhaaran nelivaiheisen kunnostuksen, joka jatkuu yhä edelleen.

Hiastinhaara tuo Iijoen tulvahaara, joka lähtee siis Akolanlahdesta ja alittaa 4-tien, kulkee pitkin Hiastinhaaran luontopolkualuetta ja luonnonsuojelualueita kohden Perämerta.

Luontopolkualue alkaa ns.Navettarannasta eli nimikin jo kertoo, että tällä alueella on aikoinaan ollut mm. navetta ja lehmät ja hevoset ovat laiduntaneet Hiastinhaaran rantalaitumia. Viimeiset Kemiläisen tilan lehmät hoitivat rantaniittyä 1960-1970-luvuilla. Laidunnuksen loputtua ranta-alue

kasvoi pikkuhiljaa umpeen ja täyttyi lepikoilla ja muulla korkealla kasvustolla. Ja samantien alkoivat myös punkitkin lisääntyä! Myös vuonna 2002 kunnostettu luontopolkualue hoitamattomana pusikoitui ja ränsistyi ja osa palvelurakenteista rapistuivat jopa käyttökelvottomiksi mm. lintutorni. Ja kaikki tämä alle kymmenessä vuodessa.

Vihdoin vuonna 2015 päästiin Hiastinhaaran suojelun hankesuunnitelmasta toteutukseen.

24. helmikuuta 2015 Iin kunnanhallitus teki päätöksen Pohjois-lin kyläyhdistyksen esityksestä, että Iin kunta käynnistää suunnittelun ja hakee Oulun Seudun Leader ry:ltä rahoituksen Hiastinhaaran luontopolun ja lintutornin yleishyödylliseen investointihankkeeseen.

Kyläyhdistyksen esityksessä todettiin myös, että hankkeella työllistettäisiin suunnittelussa ja laskennassa pohjoisiiläisiä yrittäjiä ja itse rakentamisessa ja työnjohdossa pohjoisiiläisiä rakennusalan ammattilaisia. Myös Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys lupautui hankkeen asiantuntijaksi ja yhteistyökumppaniksi kyläyhdistyksen kanssa.

Hiastinhaaran luontopolku ja lintutorialueen opaskartta

Lampaista Hiastinhaaran maisemissa. (Kuva Anita Sievänen)

Kunnostustyö jaettiin myöhemmin neljään vaiheeseen.

Ensimmäisen vaihe käsit-
ti kanavan puhdistamisen ja
kunnostamisen E-4 -tien ylä-
ja alapuolisilta osilta Hiastin-
lahden pohjukkaan saakka.

Valmistumiseen tarvittiin paljon kyläläisten talkootunteja ja rahoitus saatiin Pohjois-Pohjanmaan Ympäristökeskukselta. Toinen vaihekin ruopattiin lähes valmiiseen kuntoon eli moottoriveneellä varovasti ajaen päästiin nyt aina merelle saakka. Tähän toiseen vaiheeseen tarvittiin paljon myös talkootunteja ja saatiin rahoitusta Pohjois-Iin ja kokunnalta, Iin kunnalta, Ympäristökeskukselta sekä keräämällä suoraan rahaa kyläläisiltä.

Rahapulassa väylästä jäi kuitenkin käsittelemättä Ykspensaannokan ja Kiusaajannokan väli. Käsittelemättömän väylän pituus oli noin 600 metriä. Osittain pitää väylää kaivaa, mutta suurin osa on sellaista, että poistetaan vain liikennettä haittaavat kivet. Hiastinsaaren kohdalla (Ollinhieta) noin 100 metriä jäi väylää syventämättä, siitä osasta poistettiin vain joitakin pahempia kiviä.

Toinen vaihe saatettiin ruoppauksilla loppuun

vuosina 2012 Ollinhieta ja talvella 13.3.2013 Kiusaanjannokka. Kiusaajannokan ruopattavan väylän pituus oli 200 metriä ja leveys pohjalta noin 5 metriä. Rahoitus saatiin Pohjois-Iin jakokunnalta ja kyläläisten talkootyötunteja kertyi taas runsaasti mm. aluumerkinnästä, lumen putsauksesta alueelta jäätymisen nopeuttamiseksi ja veden pumppaamisesta jään vahvistamiseksi.

Ensimmäisen ja toisen vaiheen kokonaisrahoitus oli 72 000,00 €, josta pohjoisiläisten talkootyön ja oman rahan osuus oli noin 30 000,00 €.

Vuosina 2005, 2006, 2007 sekä 2009 niitettiin vesikasvusto Hiastinlahdesta ja Hiastinhaarasta. Vuonna 2011 yritettiin myös niittää kasvustoa, mutta merivesi oli niiton aikaan niin alhaalla, että työ ei onnistunut. Niiton kustannuksista vastasi Ympäristökeskus.

Kolmas vaihe toteutetaan vuosina 2014-2020:

- Vuosina 2013, 2016 ja 2019
Hiastinhaaran 4-tien näke-
mäalueen rantojen raivaus ja
niitto yhteistyössä PVO-Vesi-
voima Oy:n kanssa

- Vuonna 2014 kyläyhdistys perusti Hiastinhaaralle lammaslaidun alueen ja maisemanhoitoon saatiin Ympäristösopimus(maatalous-

luonnon monimuotoisuuden
ja maisemahoitosopimus) ajal-
le 1.5.2015-30.4.2020.

Hiastinhaaralla laidunsivat ensimmäisinä vuosina pohjoisiiläisten Emilia ja Samuli Hiltusen lampaat ja nykyisin laidunnussopimus on tehty pohjoisiiläisen lampurin Olli Häyrysen kanssa.

- Vuonna 2014-2015 siivottiin talkoilla vanhaa Hiastinhaaran luontopolkua ja uimaranta-alue myös konevoimin Navettarannassa

- Vuonna 2016 aloitettiin Hiastinhaaran luontopolun- ja lintutornialueen rakentamis- ja kunnostamishanke yhteistyössä Iin kunnan kanssa. Alue valmistui ja vihittiin käyttöön 17.6.2017. Hankkeen yhteydessä laajennettiin myös lammaslaidun- aluetta ja perustettiin uusi Patakarin lammaslaidun. Pohjois-Iin kyläyhdistyksen hoidossaolevien lammaslaidunten kokonaispinta-ala on nyt 7,18 ha ja Patakarille kyläyhdistys on saanut myös Ympäristösopimuksen ajalle 1.5.2018-30.4.2023.

- Hiastinhaaran luontopolku- ja lintutornialueen hoidosta kyläyhdistys on tehnyt lin kunnan kanssa kun nossapitosopimuksen ajalle 1.4.2017-31.12.2021 ja hoidosta saadaa sopimuksen mukainen korvaus.

Ja syksyllä 2018 rakennettiin jatkopitkokset luontopolkualueelle.

– Kesästä 2019 alkaen kyläyhdistyksen luonnonlaidunalueet ovat siirtyneet myös luomuvalvontajärjestelmään ja lampurimme Olli Häyrynen on luomutuottaja, joka on keskittynyt luonnonmukaiseen eläintuotantoon ja eläinten osalta korostetaan terveyttä ja hyvinvointia.

- Vuonna 2014 Oulun Ammatikorkeakoulun vaihto-opiskelijat Pavlina Vickovan Tsekistä ja Jaroslav Drabin Slovakiasta tekivät yhdessä Pohjois-Iin koulun opilaiden ja kylälaisten kanssa Akolan-Hiastinhaaran-Junnin maisemanhoitosuunnitelman. Maisemasuunnittelu käynnistyi elokuussa ProAg-

rian YmpäristöAgrohankkeen järjestämällä kyläkävelyllä ja jatkui syyskuussa vaihto-opiskelijoiden tutustumiskierroksella yhdessä Pohjois-Iin kyläyhdistyksen kanssa. "Meidän päätavoitteena oli suunnitella alue kylälaisten tarpeisiin mutta myös houkuttella vierailijoita tutustumaan alueeseen. Alueella on luontaista vetovoimaa emmekä halunneet muuttaa liiaksi paikan ominaispiirteitä. Halusimme säilyttää alueen mahdollisimman luonnonmukaisena mutta tuoda sinne uusia ja moderneja elementtejä. Vierailimme kylässä ja hyödynsimme maisemasuunnittelussa kyläläisiltä kerätty-

jä kommentteja.”

- Kesällä 2019 toteutamme yhden heidän ideoistaan eli rakennamme Akolanlahteen Hiastinhaaran suulle Akolan polkusuon, joka lyhentää matkaa kävellessä mm. Hiivalasta Virkkulaan. Polkusuon toteutetaan talleilla ja kyläyhdistys maksaa rakennustarvikkeet.

Neljäs vaihe eli uusi teräsrumpu tai silta vaatisivat erillisen kiertotien rakentamisen vilkkaasti liikennöidylle 4-tielle eikä ELYllä ole lähivuosina antaa rahoitusta kohteeseen.

**Yrjö Tuominen ja
Anita Sievänen**

Lisäksi päätösesityksessä kunnanhallitukselle todettiin, että luontopolun ja lintutornin kunnostamisen jälkeen Iin kunnan ja Pohjois-Iin kyläyhdistyksen välille tehdään hoitosopimus. Hankkeen kustannusarvio oli hieman yli 102 000.00€ alv 0% ja siihen myönnettiin kunnalle 100 % leader-rahoitus.

HINKU-kylänä myös rai-
 vaus- ja muu rakennusjäte
 hyödynnettiin kiertoon ky-
 lälle, samoin kuin osa vielä
 käyttökelpoisista vanhoista
 pitkospuista. Pitkospuiden
 materiaalikin saatiin omalta
 kylältä, kuljetettiin paikoil-
 leen läheltä ja oli näin myös
 vähähiilinen ympäristöteko.

17.6.2017 Suomen
100-vuotisjuhlavuonna
saimme viettää sitten Hias-
tinhaaran luontopolku- ja
lintutornialueen avajaisia.
Myös Aino Inkeri Ankinen
ja Illoiset Lijokipyröilijät juh-
listivat tapahtumaa.

Halusimme yhteisesti tehdä tästä koko perheen lähiluontokohteen, joka on helposti saavutettavissa ja kävelyreitiltään sopivan lyhyt myös lapsiperheille. Luontopolkualueella laiduntavat myös pohjoisiläisen lampurin lampaat ja niiden työn jälki näkyy jo alueen hoidossa ja alueen lajiston ja maiseman kohentumisessa. Toivomme, että lampaat saavat tehdä työtään rauhassa ja niiden ruokkiminen on

ehdottomasti kielletty, myös portit on muistettava sulkea aina. Lampaat tuodaan heti, kun niillä on alueella riittävästi syötävää, usein kesäkuun alkupäivinä.

Hyvästä retkeilijästä ei jää jälkeäkään edes tulevaisuuden arkeologeille! On muistettava, että tupan tumppi tai leipäpussin sulki- ja on myös roska, vaikkakin kovin pieni. Koko perheel- le löytyy myös aistillinen tehtävä, jonka voit ladata <http://www.visitii.fi/hias- tinhaara>.

On selvää myös, että alueella on moottoriajoneuvoilla ajo kielletty, samoin maastopyöräily ja rakenteiden vahingoittaminen. Ja koirat on pidettävä aina kytettyinä alueella. Eläimistölle on annettava pesimärauha 15.4.-31.7 ajalle. Retkeilijöitä kehoitetaan pysymään merkityillä reiteillä, koska alue on Natura 2000-luonnon-suojelualuetta. Luontopolkualueella kuljetaan omalla vastuulla ja jos joudut hätään tai loukkaannut tai havaitset maastopalon, soita numeroon 112 ja tee hätätilanneilmoitus. Alueen paikakoordinaatit löytyvät P-paikan alueopastaulusta.

Hiastinhaara on saanut myös oman logonsa eli tunnuksen, joka on härkälintu. Härkälintu on kuulunut

Kesäasutusta Hiastinhaaran varrella. (Kuva Jorma Kauppi)

alueen pesimäkantaa, mutta on nyt jostain syystä hävinnyt alueelta viime vuosien aikana. Tunnuksella on siis luonnonsuojelullinen puoli - miksi ja miten saisimme härkälinnun palautetuksi takaisin pesimäalueelleen.

Hiastinhaaran luontopolkualueen rakentamis- ja kunnostushankkeen tavoitteena on ollut ympäristön tilan parantaminen, parantaa alueen virkityskäyttöä niin kunta-

laisten kuin matkailijoiden keskuudessa, lisätä kanoottiretkiä, koululaisten retkikohde, lintuharrastajien hyvä kuvaus- ja bongauskohde, innostaa yleisesti maanomistajia ylläpitämään ja hoitamaan maisemaa, vahvistaa kuntalaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, edistää terveyttä ja omaa osaltaan tuottaa tuloja myös paikallistalouteen.

Lähiluontokohteemme
on sopivan pyöräilymatkan

päässä Iin keskustaajamasta (noin 4,5 km). Tienvarsiopasteet ohjaavat kohteeseen valtatie E4:ltä kääntyen Kantolantien eteläisestä liittymästä, josta noin 1,5 km jälkeen kääntyy Hiastinkuja vasemmalle. Kujan päässä on paikoitusalue, veneenlaskupaikka sekä lähtöpiste luontopolkualueelle. Pysäköintialueella on tilaa autoille vain rajoitetusti. Laavulta löytyy tulentekopaikka ja

polttopuita.

Meillä on nyt hieno yhteinen retkikohde, nautitaan ja koetaan se yhdessä!

Ja pidetään siitä yhteisesti hyvää huolta riippumatta siitä, kuka alueen omistaa tai kuka sitä hoitaa.

Tervetuloa!
Anita Sievänä

Valtionhiihtäjä Paakkarin Kalle

Viime vuosisadan alkupuoliskon yksi tunnetuimmista pohjoisiläisistä oli Kalle Paakkari. Hän syntyi 16.6. 1874 ja kuoli 13.9. 1946 jäätyään junan alle Iin rata-sillalla. Saksalaiset olivat räjäyttäneet entisen sillan ja uusi oli keskeneräinen niin, että junaradalla kulkivat jalkamiehietkin. Ihmiset tiesivät yleensä junien aikataulut ja osasivat ylittää joen niiden mukaan.

Toisaalta radan ja kaiteen välissä oli kapea tila. Junan tullessa Kalle hätäntyi eikä ikämiehenä Kalle ehtinyt junan edestä sivuun loukkaantuen kuolettavasti. Vuonna 1966 hänelle pystytettiin Kruununsaareen keräysvaroin hautamuistomerkki. Keräyksen organisoi Pohjois-lin koulun pitkäaikainen johtaja J.F. Hiivala.

Kalle Paakkarin kirkonkirjoissa oleva nimi oli Kaarle. Hänen isänsä oli talokas Matti Pähti, joka muutti nykyisen Pohjois-lin koulun pallokentän itäpäähän Paakkarin tilalle ja ajan tavan mukaan otti sukunimekseen tilan nimen Paakkari. Kallen äiti oli Anna Karoliina Fredrikintytät Wätäjänaho. Kallen kummit olivat naapuritilan Junniloita ja Päkikilänkankaan Päkilöitä. Eli Kalle oli syntyjään hyvästä kodista, tilallisen poika. Hänen lapsuudestaan ei ole oikein tietoja. Ihme kyllä edes kotiseutuihminen opettaja J.F. Hiivalakaan ei ole kirjoittanut mitään muistelmia Kallesta, vaikka oli puuhaamassa hänen hautakiveään.

Kalle oli paikalla kun kylillä tapahtui jotain erikoista

Paakkarin Kalle oli eriskummallinen persoona, joka eli pääosan elämästään huutolaisena. En tiedä, miksi talollisen poika joutui huutolaiseksi. Ehkä hän jäi orvoksi eivätkä sukulaiset halunneet ottaa häntä kontolleen.

Huutolaiset olivat kodittomia ihmisiä, jotka kunta antoi ylläpidettäväksi halvimman hinnan tarjoavaan taloon. Kallen erikoisuus saattoi johtua aivovammasta, joka tuli vaajanlyönnissä, kun vene heilahti ja puupaukka osui Kallen päähän. Hänet tunnettiin koko Iin alueella yhdenlaisena kylähulluna sanan positiivisessa merkityksessä.

Kalle oli sijoitettuna useammassa paikassa joissa kohtelu vaihteli asiallisesta huonoon. Iin itäosassa olevalla Kukonlammella Kalle koki huonoa kohtelua. Viimeisinä vuosina hän oli Salmenkarissa Halosella, joka taas oli hyvä paikka. Isäni Martti muistaa nuoruudestaan Kallen kulkeneen pitkin Kantolanlahden ja Hiastin-

lahden rantoja kylälle ja takaisin. Kallen erikoisuutta ei aina heti huomannut. Isäni muistaa, että Kalle porisi ihan normaalisti pappa-Erkin kanssa pysähtyen Paa-sonrannalla Rantalassa usein, kun pappa oli ranteella.

Kalle oli yleensä paikalla, kun kylillä tapahtui jotain erikoista. Isäni muisteli, että Kalle lähti aamulla kylille "tienestiin". Hän kävi asemalla, jossa oli aina ihmisiä, piipahti asemakylän kahvilassa, kierteli Haminan kahviloissa ja palaili illemmalla takaisin. Tienestiä tuli siitä, että ihmiset antoivat Kallen pyytämän "hilikun nikkelin puolosen" palkkioksi Kallen puhe- tai tanssiesityksistä. Tanssi oli kummallista koikkelehtimistä ja pyörimistä lattiallakin. Näin ollen Kalle oli aikaansa edellä, sillä tanssi oli alkeeliuista breakdancea tai hip-hopia.

Kuka ketäkin höynäsi?

Maisteri H.W. Claudelin kirjoitti 1930-luvulla Kalevaan moniosaisen juttusarjan Iin ihmeistä. Hän tapasi Kahvila Sointulassa vanhassa Haminassa "erikoisen persoonan" Kalle Paakkarin. Kalle piti Claudelinille puheen:

"Suuret polliisikomentantiviskaalit ja korkeat herrat pormestarit ja siviiliarentaattarit ja mampseli-insinöörit ja sahan-ponentti Neumannin ja kaikki Suomen suuret herrat, viinit viskaalit ja alemmat herrat ja työlistoilla olevat talonpojat, pienemmät ja suuremmat kuin myös työlistoilla olevat työmiehet ja aivan kaikki kansa - antaa Kalle Paakkarille satatuhatta miljoonaa nikkelihilikkuja ja nikkeli-puolosta ja rautatievaunussa ja linjalokomopiilissa ei saa kerjätä, vaan Iin Haminassa ovat vapaamielisiä ja kaikki antavat nikkeli-puolosta niin paljon kuin haluavat".

Kalle sai Claudelinilta ja muilta paikalla olijoilta "tilinsä".

Olen miettinyt, että kuka ketäkin oikein höynäsi. Kanssaihmiset mielestään höynäsivät Kallen pitämään puheitaan ja tanssimaan, mutta minulle on tullut mieleen, että itse asiassahan Kalle höynäsi muilta rahoja ja saattoi itse asiassa älyyttää muita. Joka tapauksessa hän pysyi toimeliaana ja sai aikansa kulumaan mukavasti tienestireissuillaan. Kallella oli hyvä muisti. Kerran hän tuli erääseen taloon lauanta-ina, jolloin talonvaki lopetteli siivousta ja oli päiväkahvin-sakin juonut, eikä Kallelle ollut tarjottavaa. Emäntä ehdotti, että Kalle tulisi viikon päästä kello yksi, niin kahvia olisi.

Kalle tuli viikon päästä

ja totesi: "Näyttää kello olevan kohta yksi". Kahvit tuli. Kohteliaisuutena emännille hän saattoi puhutella näitä nimellä "körmyrouva".

Paakkarin Kallen erikoiseen käyttäytymiseen suhtauduttiin yleensä hyväntahtoisesti, mutta kyllä häntä kiusattiinkin, varsinkin poikasten toimesta. Huhutietojen mukaan jotkut poikaset olivat saaneet hänet menemään junaradalle silloin, kun hän jäi junan alle. Hänet sai suuttumaan tokaisemalla Mölä! Mölä! oli Kallen pilkkanimi hänen kovan äänensä takia. Vielä pahemmin hänet sai pois tolaltaan sanomalla:

- Mölä viijään Lammille", paikkaan, jossa häntä oli kohdeltu kaltoin. Kalle Paakkarista on jäänyt elämään tarinoita, sattumuksia ja hänen laukomiaan sanontoja, jotka usein olivat varsin osuvia, viisaitakin ja tilanteisiin sopivia. Kalle tunnettiin muuallakin kuin Iissä ja

matkustaa suksineen kisa-paikalle. Tuntuu, että hänellä olisi ollut joku "manageri", joka huolehti kisa-asioista. Saattaa tietenkin olla, että Kalle matkusti yksinkin. Kalleen liittyviä tarinoita on yksi, jonka mukaan Kalle oli ostanut piletin Ouluun ja mennyt jalan sanoen tekevänsä valtiolle änskää.

Joka tapauksessa hän saapui hiihtopaikalle, joka oli nykyisen Linnansaaren edustalla ladun suuntautussa Oulujokisuun kautta merelle. Kallella oli vakionumero 100. Muiden hiihtäjien hiljentyessä odottamaan lähtömerkkiä piti Kalle suuriäänistä puhetta yleisölle ja jatkoi porinaansa lähdön jälkeenkin. Yleisö hurrasi hänelle ja Kalle vastasi.

Aplodit olivat vähintään yhtä suuret kuin voittajille. Kalle, joka nautti suosista, oli nykyaikaisesti sanottuna interaktiivinen hiihtäjä. Aikansa poristuaan Kalle lähti hiihtämään, saattoi pian

Kalle oli vastannut nokkelasti:

- Pukkaa latu, niin minä tuun perästä.

Julkisten tuttu

Törmäsin Paakkarin Kalleen lukiessani legendaarisen Dallape-orkesterin historiaa. Kirjassa muistellaan sitä, kuinka Kalle oli mone- na vuonna 1930-luvulla paikalla orkesterin esiintyessä Iissä. Myös Dallapen kitaristi ja yksi laulajista Kauko Käyhkö kertoo omista muistelmistaan Iin Kalles- ta. Esiintymispaikkana oli suojeluskunnantalo eli nykyinen Iin Urheilijain talo. Kalle ilmaantui ilmapaikalle aina hyvissä ajoin.

Orkesteri roudasi soittimensa keikkabussista näyttämölle ja istui katsomon puolelle. Kalle nousi silloin näyttämölle, josta piti soittajille puheen. Hänen tavaramerkkinsä olikin pitää eri yhteyksissä persoonallisia puheitaan. Trumpetisti

Kalle oli väliajalla taas vailla kahvia, päättivät ksylofonisti Eino Katajavuori ja saksofonisti Paavo Raivola kokeilla, paljonko Kallen maha vetää. Soittajat hakivat Kallelle kupin toisensa jälkeen, kunnes pöydässä oli kolmastoista kuppi. Kalle, joka aluksi oli ollut lähes onnesta pyörriksissä, katsoi kuppiin, päästi roiman röyhtäysyn ja sanoi: "En tapa ittiäniä kahvilla". Samassa hän pinkaisi juoksuun aukaisten samalla sepäluksiaan ehtiäkseen pihan perälle tarpeilleen. Tarina ei kerro, kerkesikö sattua vesitai muuta vahinkoa. Kauko Käyhkön muistelmien mukaan oven takana oli vahtimestarin passi sarvet ojossa ja Kalle joutui juoksemaan pääoven kautta housujaan irrotellen.

Lopuksi

Tarkoitukseni on kunnioittaa Kallea eikä tehdä hänestä pelleä. Siksi tämä juttu sopii lopettaa kauniisti H.

Kalle Paakkari vakionumero rinnassaan Oulun hiihdoissa. Tarjolla näyttää olevan mehua. (Kuva Risto Sarkkisen arkistosta)

enemmän, kuin iiläiset tiesivätkään.

Valtionhiihtäjä

Nykyisen Tervahiihdon edeltäjän Oulun hiihtojen seuraajille Paakkarin Kalle tuli hyvin tutuksi. Hän osallistui hiihtoihin omalla persoonallisella tavallaan, joka jäi katsojien mieleen. Kalle matkusti Ouluun junalla eikä hänen juuri tarvinnut ostaa pilettejä. Hän kertoi konduktööreille, joille hän oli yleensä tuttu:

"Valtio on soittanut Tuiran asemalle, että herra Paakkarille ei tarvitse myydä lippua, koska hän on valtionhiihtäjä". Olen mies-tiskellyt, miten Kalle tiesi Oulun hiihdoista ja osasi

pysähtyä puheenpitoon ja hiihti taas jonkin matkaa kilpalatua. Sopivassa paikassa hän oikaisi takaisin ja raikuvien suosionosoitusten kannustamana saapui keulilla maaliin. Yhden tiedon olen nähnyt, että vuonna 1905 hän olisi hiihtänyt maaliin, koska Kalevassa oli maininta, että 32. Herra Paakkari li.

Kalle oli edelläkävijä harjoittelussa, sillä hän hiihti kesälläkin. Tästä on jäänyt juttu: "Kelit on maata myöten", sanoi Paakkarin Kalle, kun juhannuksena hiihti.

Kerran kesällä hän oli ollut suksineen kirkonrannassa. Joku koiranleuka oli sanonut hänelle:

- Hiihappä tuonne Kirkkosaareen.

Tauno Kukko muisteli Kallen puhetta Dallepe'lle. Puhe alkoi sanoilla "Tervetuloa herrat suurhiihtäjät ja linja-automiehet, te Helsingin herrat ja te kiiltävät torvet"! Puhetta muistelleen Tauno Kukon mukaan siitä ei ymmärtänyt juuri mitään Kallen omaperäisen kielten ja puheen omituisen sisällön vuoksi. Puhe kulki aina samoja laturia ja päättyi tanssiesitykseen, joka oli erikoislaatuista koikkelehtimistä. Tanssiaan Kalle säesti laululla, joka muistutti etäisesti joikua tai kaukaa kuuluvaa epäkunnossa olevan gramfonin vonkumista.

Kalle oli perso kahville ja kerjasi aina Dallapen pojilta kahvit. Erään kerran, kun

W. Claudelinia lainaten ja meille itsekulkekin sopivan opettavaisesti:

"Jokainenhan vastaa siitä leiviskästä, joka hänelle on uskottu ja jos Kalle Paakkarilla on hiukan keveämpi leiviskä, niin siitä hän vastaa vain suhteellisuutensa mukaan. Mutta oli miten tahansa, kyllä hän on jättänyt hauskan muiston itsestään niihin tuhansiin henkilöihin, jotka vuosikymmenien aikana ovat hänet tunteneet Iissä ja Oulun hiihdoissa iloisena ja mukavan kilpahiihtäjänä. Sen vuoksi on syytä hänet aina muistaa mielenkiintoisena ilmiönä".

Pertti Huovinen